זוהר, פרשת תזריע

ספר הזוהר

ספר הזהר, ויקיטקסט, ברישיון CC BY-SA.
geulaquiz.com

דף מב עמוד א

וידבר יהו״ה אל משה לאמר...אשה כי תזריע וילדה זכר וגו׳ ב.

רבי אלעזר פתח: **על משכבי בלילות בקשתי וגו׳** (שיר ג א) - **על משכבי** - ״במשכבי״ מבעי ליה? מהו **על משכבי**? אלא כנסת ישראל אמרה קמי קודשא בריך הוא ובעאת מניה על גלותא, בגין דהיא יתבה בין שאר עמין עם בנהא ושכיבת לעפרא. ועל דהיא שכיבת בארעא אחרא מסאבא אמרה **על משכבי** בעינא - דכאיבנא בגלותא! ועל דא **בקשתי את שאהבה נפשי** לאפקא לי מניה.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מב עמוד ב

בקשתיו ולא מצאתיו - דלאו אורחיה לאזדווגא בי אלא בהיכליה.

קראתיו ולא ענני - דהא ביני עמין אחרנין יתיבנא, וקליה לא שמעין אלא בנוי דכתיב **השמע עם קול אלהים וגו׳** (דברים ד לג) .

רבי יצחק אמר: **על משכבי בלילות** - אמרה כנסת ישראל **על משכבי** - אתרעמנא קמיה דיהא מזדווג עמי, למחדי לי ולברכא לי בחידו שלים. דהכי תנינן דמִזווגא דמלכא בכנסת ישראל - כמה צדיקים ירתו ירותת אחסנתא קדישא וכמה ברכאן משתכחי בעלמא.

רבי אבא הוה אזיל לכפר קניא למערתא דלוד, והוו עמיה **רבי יוסי ורבי חייא.**

אמר רבי יוסי: כתיב **אשת חיל עטרת בעלה וגו׳** (משלי יב ד) . **אשת חיל** - דא כנסת ישראל, **וכרקב בעצמותיו מבישה** - אלין עמין דקודשא בריך הוא לא יכיל למסבל לון בעלמא כמה דאת אמר **ואקוץ בם** (ויקרא כ כג) - כהני קוצין וכובין דדחקין ליה לבר נש ולא יכיל למסבל לון.

אמר רבי אבא: הכי הוא ודאי! **אשת חיל** - דא כנסת ישראל דהיא גבירתה מכמה חיילין וכמה משריין דמשתכחי בעלמא. **עטרת בעלה** - כמה דאת אמר **עטרת תפארת** (ישעיה סב ג) . וכלא חד!

עד דהוו אזלי - אמר רבי אבא: *״כל חד לימא מלה בכנסת ישראל!״*

רבי אבא פתח ואמר: **אשת חיל מי ימצא** (משלי לא י) - דא כנסת ישראל דאיהי אשת חיל כמה דאמרן. **מי ימצא** - כמה דאת אמר ׳אשר ימצא אתכם באחרית הימים׳ (בראשית מט א עיין שם=עיין שם) . **מי ימצא** - מאן יזכה למהוי בה בשלימו ולאשתכחא עמה תדיר, כמה דאת אמר **מי יעלה בהר יהו״ה וגו׳** (תהלים כד ג) .

ורחוק מפנינים מכרה - מכרה? ״מקחה״ מבעי ליה!? אלא לכל אינון דלא אתדבקן בה בשלימו ולא שלמין בהדה - היא מכרה לון ואסגרא לון בידא דעממין אחרנין, כמה דאת אמר ׳ויעזבו בני ישראל את יהו״ה וימכור אותם ביד סיסרא׳ (ש״א יב ט עיין שם=עיין שם) . וכדין כלהו רחיקין מאלין פנינים עלאין קדישין - דלא יהא לון חולקא בהו. הדא הוא דכתיב **ורחוק מפנינים מכרה.**

רבי חייא פתח קרא אבתריה ואמר: **בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר** (משלי לא יא) .

בטח בה לב בעלה - דא קודשא בריך הוא, דבגיני כך מני לה על עלמא לאתדברא עלה. כל זיונין דיליה אפקיד בידהא וכל אינון מגיחי קרבא. ועל דא **ושלל לא יחסר.**

רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר: **גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה** (משלי לא יב) .

גמלתהו טוב - היא זמינת טב לעלמא. זמינת טב להיכלא דמלכא ולבני היכליה. **ולא רע** - בגין דכתיב **ועץ הדעת טוב ורע** (בראשית ב ט) . ׳טוב׳ אימתי? בזמנא דאינון **ימי השמים** נהרין עלה ומזדווגן עמה כדקא יאות. דאינון **ימי חייה.** בגין דעץ החיים שדר לה חיים ונהיר לה, ובההוא זמנא **גמלתהו טוב ולא רע.**

אמר רבי אבא שפיר הוא! וכלהו קראי בכנסת ישראל אתמרו!

אשה כי תזריע (ויקרא יב ב) .

תנינן: **אשה מזרעת תחלה יולדת זכר**.

רבי אחא אמר: הא תנינן דקודשא בריך הוא גזר על ההיא טפה אי איהו דכר אי איהי נוקבא - ואת אמרת **אשה מזרעת תחלה יולדת זכר** ! ?

אמר רבי יוסי: ודאי קודשא בריך הוא אבחין בין טפה דדכורא ובין טפה דנוקבא ! ובגין דאבחין ליה - גזר עליה אי להוי דכר אי נוקבא !

אמר רבי אחא: **וילדה זכר** - וכי כיון דמזרעת יולדת דכתיב **וילדה** ? ! האי קרא הכי מבעי ליה: "אשה כי תהר וילדה זכר" ! ? מהו **כי תזריע וילדה** ?

אמר רבי יוסי: אתתא מן יומא דאתעברת עד יומא דיולדת - לית לה בפומא אלא ילידו דילה אי להוי דכר. ועל דא **אשה כי תזריע וילדה זכר**:

אשה כי תזריע (ויקרא יב ב) .

רבי חזקיה פתח: **מה רבו מעשיך יהוה** (תהלים קד כד) - כמה סגיאין עובדוהי דמלכא קדישא בעלמא !

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מג עמוד א

משל לבר נש דנטיל בידוהי כמה מקטורין כחדא וזרע לון בזמנא חדא, ולבתר נפיק כל חד וחד בלחודוהי. כך קודשא בריך הוא עביד עובדוהי בחכמה, ובחכמה נטיל כלא כחדא וזרע לון, ולבתר נפקו כל חד וחד בזמניה. הדא הוא דכתיב **כלם בחכמה עשית** (תהלים קד כד) .

אמר רבי אבא: **מה רבו מעשיך יהו"ה** - כמה סגיאין אינון עובדוהי דמלכא קדישא ! וכלהו סתימין בחכמה ! הדא הוא דכתיב **כלם בחכמה עשית** - כלהו בחכמה כלילן. ולא נפקי לבר אלא בשבילין ידיען לגבי בינה. ומתמן אתעבידו כלא ואתתקנו. הדא הוא דכתיב **ובתבונה יתכונן** (משלי כד ג) . ועל דא **כלם בחכמה עשית** בבינה.

מלאה הארץ - הארץ - דא כנסת ישראל, דמתמן אתמליא מכלא כמה דאת אמר **כל הנחלים הולכים אל הים וגו'** (קהלת א ז) .

קנינך - דהיא אפיקת לון לבתר. הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) **אלה תולדות השמים והארץ בהבראם - בה' בראם**. בגיני כך - **מלאה הארץ קנינך**.

תא חזי, בשעתא דבר נש אתי לאתקדשא לאזדווגא בנוקביה ברעותא קדישא דיליה - אתער עליה רוחא קדישא כליל דכר ונוקבא. ורמיז קודשא בריך הוא לחד שלוחא ממנא על עדוייהון דבני נשא, ומני בידיה ההוא רוחא, ואודע ליה לאן אתר יפקוד ליה. הדא הוא דכתיב **והלילה אמר הורה גבר** (איוב ג ג) - **הלילה** אמר להההוא ממנא - **הורה גבר** מפלניא ! וקודשא בריך הוא אפקיד ליה להההוא רוחא כל מה דאפקיד, והא אוקמוה. כדין רוחא נחתא וחד צולמא עמיה - ההוא דקאים בדיוקניה לעילא. בההוא צולמא אתרבי, בההוא צולמא אזיל בהאי עלמא. הדא הוא דכתיב **אך בצלם יתהלך איש** (תהלים לט ז) . בעוד דהאי צולמא אשתכח עמיה דבר נש - בצולמא דיליה קאים בהאי עלמא, ותרין אינון דמתחברן כחדא. ושלמה מלכא אזהר לבני נשא ואמר **עד שיפוח היום ונסו הצללים** (שיר ב יז) - תרי !

ובספרא דחרשין דאשמדאי אשכחנא, דאינון דבעו לחרשא חרשין מסטר שמאלא ולאתדבקא בהו - יקום לנהורא דשרגא או באתר דיתחזון אינון צולמין דיליה - ויימא אינון מלין דמתתקני לאינון חרשין. ויקרי לון לאינון סטרין מסאבין בשמהן מסאבין דלהון. ויזמין צולמין דיליה לאינון דקארי, ויימא דהוא אתתקן ברעותיה להו לפקודייהו. וההוא בר נש נפק מרשו דמאריה, ופקדונא דיליה יהב לסטר מסאבא.

ובאינון מלין דחרשין דאיהו יימא ויזמין לון לצולמי - אתחזון תרין רוחין. ומתתקנין באינון צולמין דיליה בחיזו דבני אנשא. ומודעין ליה מלין לאבאשא, ומלין לאוטבא לזמנין ידיעין. ואלין תרי רוחין דלא אתכלילו בכללא דגופא - השתא אתכלילן באלין צולמין ומתתקנן בהו, ומודעין ליה לבר נש מלין לאבאשא. ודא הוא דנפיק מרשותא דמאריה, ופקדונא דיליה יהב לסטר מסאבא !

תא חזי, אסיר ליה לבר נש לאשדאה מאני דביתיה ולאפקדא ליה לסטרא אחרא דלא אצטריך או מלה אחרא דכוותיה - דהא כמה גרדיני נימוסין זמינין להההוא מלה לקבלא ליה. ומההוא זמנא לא שארי עליה ברכאן - דהא מסטרא אחרא הוא. כל שכן מאן דאזמין ברעותיה על ההוא טיבו עלאה דיליה לאחרא ולסטרא אחרא - דהא מההוא דאזמין ליה הוי. וכד קריבו יומין דבר נש לנפקא מהאי עלמא - ההוא צולמא עלאה דיהבו ליה - אתיא ההוא

רוחא בישא דהוה מתדבק ביה בכל יומא ונטיל ליה להוא צולמא, ואתתקן ביה ואזיל ליה, ולא אתחזר ביה בבר נש לעלמין. כדין ינדע דהא אתדחיא הוא מכלא !

תא חזי, בשעתא דנשמתא נחתא לאעלא ליה בהאי עלמא - נחתא בגנתא דעדן דארעא וחמאת יקרא דרוחיהון דצדיקיא קיימין שורין שורין. לבתר אזלא לגיהנם וחמאת להו לרשיעייא דצווחין **ווי ווי** ולא מרחמי עלייהו. ובכלא אסהידו בה סהדותא. וההוא צולמא קדישא קיימא עליה עד דנפיק לעלמא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מג עמוד ב

כד נפיק לעלמא - אזדמן ההוא צולמא לגביה ואשתתף בהדיה ואתרבי עמיה - כמה דאתמר **אך בצלם יתהלך איש** (תהלים לט ז) . ובההוא צלם אשתכחו יומוי דבר נש ותליין ביה. הדא הוא דכתיב **כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ** (איוב ח ט) - **כי צל ימינו** ודאי !

ומן יומא דמתעברא אתתא עד יומא דאולידת - לא ידעין בני נשא עובדוי דקודשא בריך הוא כמה אינון רברבין וכמה אינון עלאין ! הדא הוא דכתיב **מה רבו מעשיך יהו״ה וגו׳** (תהלים קד כד) .

תא חזי ! כל רוחין דעלמא כלילן דכר ונוקבא. וכד נפקין - דכר ונוקבא נפקין. ולבתר - מתפרשן בארחייהו. אי זכי בר נש - לבתר מזדווגי כחדא, והיינו ׳בת זוגו׳. ומתחברין בזווגא חד בכלא - רוחא וגופא, דכתיב **תוצא הארץ נפש חיה למינה** (בראשית א כד) . מאי **למינה**? ההוא רוחא דבר נש דנפיק זוגיה דדמי ליה. ומאי **הארץ**? כמה דאת אמר **רַקָּמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ** (תהלים קלט טו) , והא אוקמוה. **תוצא הארץ** ודאי דהא מנה נפקין !

נפש חיה - כמה דאוקימנא - דא רוחיה דאדם קדמאה. היינו דכתיב **ומפרי העץ אשר בתוך הגן** (בראשית ג ג) . **ומפרי העץ** - דא קודשא בריך הוא. **אשר בתוך הגן** - אשר בתוך האשה.

תנינן היינו **אשה כי תזריע וילדה זכר** כתיב - ולא כליל דכר ונוקבא כפום אורחוי דעלמא ! דאינון גרמו ליה דלא מתחבראן כמה דנפקן מלעילא זוגות ! בגין דאדם קדמאה וזווג דיליה חבו לקודשא בריך הוא. ועל דא מתפרשין כד נפקין מלעילא עד דיהוי רעוא קמי קודשא בריך הוא. אי זכה בר נש - יהבין ליה זוגתו, ואי לא - מפרישין לה מניה ויהבין לה לאחרא, ומולידין בנין דלא כדקא יאות. ועל דא כתיב **לא ידון רוחי באדם** (בראשית ו ג) . מאי **רוחי**? ״רוחו״ מבעי ליה? ! -- אינון תרין רוחֵי - דנפקי זוגות - לא ידונון כחדא.

ועל דא כתיב **וילדה זכר**, ולא כלל דכר ונוקבא כפום אורחוי דעלמא. דאינון גרמו !

רבי אלעזר אמר: לאו הכי ! דהא כלא דכר ונוקבא כלילן כחדא ומתפרשן לבתר ! אבל **וילדה זכר** - כלילן כחדא מסטרא דימינא ! **ואם נקבה תלד** - כלילן בחד - נוקבא ודכר מסטרא שמאלא. דשלטא סטר שמאלא על סטר ימינא יתיר, ודכורא אתכפיא בימינא דלא שלטא. וכדין ההוא דכר דנפיק מגו נוקבא מסטר שמאלא - כל אורחוי כנוקבא ! אבל דכר דנפיק מגו ימינא - הוא שלטא, ונוקבא דנפקא מניה - אתכפיא, דהא סטר שמאלא לא שלטא. ועל דא **וילדה זכר** כתיב. וכמה אלף ורבבן נפקי בזמנא חדא לעלמא.

ומן יומא דאפקת לון - לא אקרון נפשן עד דאתיישבן בגופא. וכמה הוא? ל״ג ימים. היינו דכתיב **ושלשים יום ושלשת ימים וגו׳** (ויקרא יב ד) .

וטמאה שבעת ימים - דהא כל שבעת ימים לא עאלין רוחין לגבה לאתקשרא בה, וכל אלין שבעת ימים - רוחא אזלא בגופא לאשכחא אתריה. וכדין כתיב **והיה שבעת ימים תחת אמו** (ויקרא כב כז) .

וביומא תמינאה אתהדר רוחא וגופא לאתחזאה קמי מטרוניתא ולאתקשרא בה ובדכורא, בגופא וברוחא. ׳ושלשים יום ושלשת ימים תשב על דמי טהרה׳ - לאתישבא רוחא בגופא. ותלת ימים מאי עבידתייהו? אלא תלת ימים דמילה דרביא כאיב, ורוחא לא שריא מדוריה בגופא כשאר יומין. ועל דא **וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ**.

בִּדְמֵי טָהֳרָהּ - בקדמיתא, ולבתר **יְמֵי טָהֳרָהּ** (ויקרא יב ד) . **בִּדְמֵי טָהֳרָהּ** - אלין דמי מילה - דמא בתר דמא דאתי מרביא. וקודשא בריך הוא נטיר לאינון דמי כל אלין יומין - הדא הוא דכתיב **תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ** - טהרה סתם, ולא אדכיר ה״א בתראה. דלא תימא טהרה דמטרוניתא. אלא טהרה סתם - ׳דמי טהרה׳ אקרון. אלין דמי דכיא.

רעיא מהימנא

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (ויקרא יב ג) - פקודא דא למגזר לתמניא יומין, גזירו דקיֵימא קדישא רזא עלאה, דכתיב (תהלים כה יד) **סוד יהו״ה ליראיו ובריתו להודיעם**. למאן? לאינון **יראיו** - אינון דחלי חטאה. דהא רזא דקיֵימא קדישא לא אתחזי לגלאה בר להו!

ורזא דקיֵימא קדישא הא אוקמוה ואתמר בכמה דוכתין. ורזא דא לתמניא יומין, איהו חיובא על עלמא לכל עמא קדישא, דכתיב **וביום השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני** - דא הוא את קיֵימא קדישא, ואיהו תמינאה לכל דרגין. וגזירו דההוא קיימא - לאעברא ההוא ערלה מקמי ברית.

דף מד עמוד א

כָּל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא וגו׳ (ויקרא יב ד) .

תא חזי! בכל יומא ויומא כנסת ישראל נטלא מבי מלכא מזונא לרוחיהון דבני נשא וזנת להו בקדושה - בר להני עד דאתיישבן בגופא אינון רוחין. בתר תלתין ותלת יומין - אשגחת עלייהו כל יומא, דהא רוחין מתקשראן בגופא כשאר בני עלמא. כמה דהיא לא שרייא אלא באתר שלים - כך כל עובדוי כהאי גוונא עד דאשתלימו. **בכל קדש לא תגע** לאשגחא עלייהו.

ואם נקבה תלד (ויקרא יב ה) - כמה דאוקימנא דשלטא סטר שמאלא יתיר ואתכפיא ימינא. ועל דא - כלא על חד תרין! רחיקא נוקבא מדכורא לאתקשרא רוחא בגופא, דהא שמאלא לא אתישבא הכי כימינא, ואשתכחת בתוקפא יתיר.

אשה כי תזריע וילדה זכר וגו׳ (ויקרא יב ב)

רבי יהודה פתח: **אין קדוש כיהו״ה כי אין בלתך ואין צור כאלהינו** (ש״א ב ב) .

האי קרא קשיא! **אין קדוש כיהו״ה** - משמע דאיכא קדוש אחרא בגין דכתיב **כיהוה**!? ואין **צור כאלהינו** - משמע דאיכא צור אחרא!?

אלא ודאי **אין קדוש כיהוה**! דכמה קדישין נינהו קדישין לעילא דכתיב **וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאֵלְתָא** (דניאל ד יד) . ישראל קדישין נינהו דכתיב **קדושים תהיו** (ויקרא יט ב) . וכלהו קדישין! ולאו קדישין כיהו״ה!

ומאי טעמא? בגין דכתיב **כי אין בלתך**. מאי **כי אין בלתך**? אלא קדושה דקודשא בריך הוא **בלתי** קדושה דלהון - דהוא לא אצטריך לקדושא דלהון. אבל אינון לאו אינון קדישין **בלתך**. ודא הוא **כי אין בלתך** - אין קדושה דלהון **בלתך**.

ואין צור כאלהינו - כמה דאוקמוה - דקודשא בריך הוא צר צורה בגו צורה ותקין לה, ונפח רוחא דחיי ואפיק ליה לאוירא דעלמא.

דבר אחר: **ואין צור כאלהינו** - אית צור דאקרי צור - **הַבִּיטוּ אֶל צוּר חֻצַּבְתֶּם** (ישעיה נא א) , **והכית בצור** (שמות יז ו) , **הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב** (שמות יז ו) . וכלהו אקרון ׳צור׳. ואין צור בכלהו **כאלהינו** - דליה שולטנו ומלכותא על כלא!

רבי חייא ורבי אחא הוו יתבי ליליא חד **קמיה דרבי אבא**.

קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא. עד דנפקו לבר - חמו חד ככבא דהוה בטש תלת זמני בככבי אחרא וסתים נהוריה.

אדהכי שמעו תרי קלי בתרי סטרי; קלא חד לסטר צפון לעילא, וקלא חד לתתא.

רעיא מהימנא

דהא בההוא זמנא דמתכנשי עמא קדישא לאעברא ההוא ערלה מקמי ברית - קודשא בריך הוא כניש כל פמליא דיליה ואתגלי ודאי לאעברא לההוא ערלה לעילא מקמי ברית קיימא קדישא. דהא כל עובדין דישראל עבדין לתתא - מתערי עובדא לעילא. ובההוא זמנא אתדחייא ההוא ערלה מכל עמא קדישא לעילא.

ולההוא ערלה מתקני מאנא חדא בעפרא לאשראה ההוא ערלה בגויה - ברזא דכתיב **ונחש עפר לחמו** (ישעיה סה כה) , **ועפר תאכל כל ימי חייך** (בראשית ג יד) . מכאן דלא אצטריך לאנהגא קלנא בההוא אתר, אף על גב דמעברי ליה מקמי האי ברית. ודוכתיה כד מתעברא מהאי ברית - עפרא איהו! דהרי בתר דההוא נחש אתעבר מקמי אדם - קודשא בריך הוא שוי ליה מדוריה בעפר דכתיב **ועפר תאכל כל ימי חייך**. וכיון דקודשא בריך הוא כד אעבר ליה מקמי אדם שוי מדוריה בעפרא ואתקין ליה - כך בההוא גוונא ממש אנן צריכין כד מעברין לערלה - לאתתקנא ליה עפרא למהוי ביה מדוריה!

כל בר נש אצטריך לקרבא ההוא ברא קרבנא לקודשא בריך הוא בחדוה, ברעו דלבא, למיעל ליה תחות גדפוי דשכינתא. ואתחשב קמי קודשא בריך הוא דאיהו קרבנא שלים לאתקבלא ברעוא. וקרבנא דא כגוונא דקרבנא דבעירא ! דא לשמונה יומין ודא לשמונה יומין, דכתיב **וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה** (ויקרא כב כז) - במעבר עליה חד שבתא. כיון דאעבר עליה חד שבתא - כדין - **יֵרָצֶה** דא לקרבנא ודא לקרבנא. אמאי ? בגין דאתדבק ואזדמן לגבי ההוא שבת רזא דברית קדישא. ועל דא כלא ברזא עלאה איהו !

דף מד עמוד ב

וההוא קלא אכריז ואמר : *"עולו ואתכנישו לאתרייכו ! השתא אסתמרותא דנוקבא פתיחא ! קודשא בריך הוא עאל לטיילא בגנתא לאשתעשעא בצדיקייא די בגנתא".*

אעבר ההוא קלא ושכיך.

אהדרו רבי אחא ורבי חייא.

אמרו : *"הא ודאי עידן רעותא ! דאתערותא דכנסת ישראל הוא לאתחברא במלכא קדישא ! "*

אמר רבי אחא : *"ודאי לא אתחברת לה כנסת ישראל בקודשא בריך הוא אלא מגו שירתא - מגו שבחא דילה לגביה. עד דאתי צפרא ואושיט לה מלכא חוטא דחסד. ורזא דמלה כמה דאמרינן* ***ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו וגו'*** *(אסתר ה ב) . ולא תימא דלה בלחודהא אושיט לה מלכא דא - אלא לה ולכל אינון דמתחברן בה ! תא ונתחבר כחדא ! "*

יתבו.

פתח רבי אחא ואמר : **ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו וגו'** (בראשית ב יח) .

אמאי פתח קרא הכי ? אלא הא אתמר דעל דא לא כתיב "כי טוב" בשני בגין דזמין אדם לאתפרשא. וכתיב **לא טוב היות האדם לבדו**. וכי לבדו הוה ? והא כתיב **זכר ונקבה בראם** (בראשית ה ב) ותנינן **אדם דו פרצופין אתברי** ! ואת אמרת **לא טוב היות האדם לבדו** ! ?

אלא דלא אשתדל בנוקביה ולא הות ליה סמך לקבליה, בגין דהות בסטרוי והוו כחדא מאחורא, וכדין הוה האדם לבדו.

אעשה לו עזר כנגדו - מהו **כנגדו** ? לקבל אנפוי - לאתדבקא דא בדא אנפין באנפין.

מה עבד קודשא בריך הוא ? נסר ליה ונטיל נוקבא מניה. הדא הוא דכתיב **ויקח אחת מצלעותיו** (בראשית ב כא) . מהו **אחת** ? דא נוקבא דיליה, כמה דאת אמר **אחת היא יונתי תמתי** (שיר ו ט) .

ויביאה אל האדם - אתקין לה ככלה ואייתי לה למהוי לקביל אנפוי, נהירין אנפין באנפין. ובעוד דהוה מתדבקא נוקבא בסטרוי - הוה האדם לבדו, לבתר - סליקו תרין וקמו שבע כחדא.

תא חזי ! בשעתא דאתתקנת לגבי אדם - קודשא בריך הוא ברין לון ! הדא הוא דכתיב **ויברך אותם אלהים** (בראשית א כח) - כחזן דמברך לכלה בשבע ברכות. מכאן אוליפנא, חתן וכלה כיון דאתברכן בשבע ברכות - אתדבקן כחדא כדוגמא דלעילא. ועל דא מאן דאתי לאתחברא באנתו דאחרא - הא פגים זווגא, דהא זווגא דכנסת ישראל ביה בקודשא בריך הוא בלחודוי ! בזמנא דאיהו ברחמי, ובזמנא דאיהו בדינא !

תא חזי ! מאן דמתחבר באנתו דאחרא - כאלו משקר ביה בקודשא בריך הוא ובכנסת ישראל ! ועל דא קודשא בריך הוא לא מכפר ליה בתשובה, ותשובה תלייא עד דיסתלק מעלמא. הדא הוא דכתיב **אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון** (ישעיה כב י) . ואימתי ? בשעתא דעאל בתשובה להההוא עלמא, ואית ליה לקבלא עונשא.

רבי אלעזר אמר : מאן דמשקר בכנסת ישראל לא יתקבל בתשובה עד דיתדן בדינא דגיהנם. כל שכן מאן דמשקר בכנסת ישראל ובקודשא בריך הוא ! וכל שכן אי אטרח ליה לקודשא בריך הוא למעבד דיוקנא דמזר באנתו דאחרא ואכחיש פומבי דמלכא !

רבי חייא פתח ואמר : **גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאֹמֵר אֵין פֶּשַׁע חָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית** (משלי כח כד) .

אביו - דא קודשא בריך הוא, **אמו** - דא כנסת ישראל. מאי **גוזל** ? כמה דאת אמר **גזלת העני בבתיכם** (ישעיה ג יז) - ומאן איהו ? מאן דחמיד אתתא אחרא דלאו איהו בת זוגיה.

תמן תנינן, **כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאלו גוזל לקודשא בריך הוא וכנסת ישראל דכתיב גוזל אביו ואמו וגו׳. כל הנהנה מן העולם הזה** - כלל - דא איהו אינתו ! מאן דאתדבק באנתו למהני מִנָּה - ואף על גב דאיהי פנויה ואהני מנה בלא ברכה - כאילו גוזל קודשא בריך הוא וכנסת ישראל ! מאי טעמא ? בגין דזווגא דלהון ב׳שבע ברכות׳ הוא.

ומה על פנויה כך - מאן דיתדבק באנתו אחרא דקאים כגוונא דלעילא בזווגא דשבע ברכות - על אחת כמה וכמה !

חבר הוא לאיש משחית (משלי כח כד) - דא ירבעם כמה דאוקמוה. **ואומר אין פשע** - דאמר *״הא פנויה היא אמאי אסור ?״*. בגין דא - **גוזל אביו ואמו** הוי ! ולא עוד אלא ד**חבר הוא לאיש משחית**. מאן הוא **איש משחית** ? דפגים דיוקנא ותקונא דלעילא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מה עמוד א

כל שכן מאן דחמיד לאנתו דחבריה ואתדבק בה דפגים יתיר ! ועל דא אתפגים הוא לעלמין ! **איש משחית** - דפגים לעילא ופגים לתתא. ופגים לנפשיה דכתיב **משחית** וכתיב **מַשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָּה** (משלי ו לב) :

רבי אבא פתח ואמר : **ויאמר שלחני כי עלה השחר וגו׳** (בראשית לב כז) .

ויאמר שלחני - וכי עקוד הוה בידיה דיעקב ? ! אלא זכאין אינון צדיקייא דקודשא בריך הוא חס על יקרא דלהון ולא שביק לון לעלמין ! הדא הוא דכתיב **לא יתן לעולם מוט לצדיק** (תהלים נה כג) . והא כתיב (בראשית לב כו) **ותקע כף ירך יעקב** ? ! אלא לדידיה גבה, והא אתמר.

כתיב **והוא לן בלילה ההוא במחנה** וכתיב **ויקחם ויעבירם את הנחל** כד. מאי הוה דעתיה דיעקב למעברא להון בנחלא בליליא ? אלא חמא מקטרגא אזיל בין משרייה דיליה. אמר יעקב : *״אעבד לגיסא אחרא דנהרא - דלמא לא ישתכח ערבוביא״*.

מאי קא חמא ? חמא שלהובא דאשא מלהטא אזלא וטאס בין משרייתיה. אמר יעקב : *״מוטב לנטלא מהכא, ונהרא פסיק בגוון ולא ישתכח ערבוביא״*. מיד **ויקחם ויעבירם את הנחל**.

וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ (בראשית לב כה) . מכאן אוליפנא מאן דאשתכח בלחודוי בביתא בליליא, או ביממא בביתא מיחדא כל שכן בליליא (מאי מיחדא ? מיחדא משאר ביתין), או מאן דאזיל בלחודוי בליליא - יכיל לאתזקא. תא חזי ! **ויותר יעקב לבדו** - כדין **ויאבק איש עמו וגו׳** !

תנינן, מסטרא דדינא קא אתי, ושולטניה בסטר ליליא. מאי בסטר ליליא ? לאעלא בגלותא. כיון דסליק נהורא - תשש חיליה ואתגבר עליה חיליה דיעקב, דהא מסטרא דליליא קא אתי. ובזמנא דהוה ליליא - לא הוה יכיל ביה יעקב. כד סליק נהורא - אתתקף חילא דיעקב ואחיד ביה ואתגבר עליה.

חמא ליה יעקב דהא שליחא הוא.

אמר ליה : *״שבוק לי דלא יכילנא לך !״*

מאי טעמא לא יכיל ליה ? בגין דהוה סליק נהורא ואתבר חילא דידיה, דכתיב **ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים** (איוב לח ז) . מאי **ויריעו** ? דאתברו כל אינון דאתיין מסטרא דדינא. כדין אתתקף יעקב ואחיד ביה.

אמר ליה : **שלחני כי עלה השחר** (בראשית לב כה) - מטא זמנא לשבחא שבחא דקודשא בריך הוא ולאתכנשא.

ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני - ״אם תברכני״ מבעי ליה ! ? מאי **אם ברכתני** ? אלא אמר ליה יעקב *״ודאי אבא בריך לי אינון ברכאן דבעא לברכא לעשו, ומסתפינא מינך על אינון ברכאן. אי אודית עלייהו, אי לאו, או תשתכח עלי מקטרגא בגיניהון״*.

מיד אמר ליה : **ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך** (בראשית לב כט) . מאי קאמר ליה ? אלא הכי קאמר ליה : ״לאו בחכימו ולאו בעוקבא רווחת לאינון ברכאן ! **לא יאמר עוד שמך יעקב** - דהא לאו בעוקבא הוה !

כי אם ישראל - ישראל ודאי אודי עלך ומניה נפקו ברכאן, בגין דאנת אחיד ביה. ועל דא אנא וכל שאר אוכלוסין אודינא עלייהו !

כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל. עם אלהים - כל אינון דאתיין מסטרא דינא קשיא, **ועם אנשים** - דא עשו ואוכלוסין דיליה. **ותוכל** - יכילת להון ואינון לא יכלין לך.

ולא שביק ליה יעקב עד דאודי ליה על אינון ברכאן ! הדא הוא דכתיב **ויברך אותו שם** (בראשית לב ל) .

תא חזי בשעתא דסליק נהורא - אתכפיין כל אינון מארי דדינין ולא משתכחי. וכנסת ישראל משתעי ביה בקודשא בריך הוא. וההיא שעתא עידן דרעוא הוא לכלא. ואושיט לה מלכא ולכל אינון דמשתכחי עמה שרביטא דחוטא דחסד לאשתכחא בשלימו במלכא קדישא. והא אתמר.

תא חזי, בשעתא דקודשא בריך הוא אשתכח בה בכנסת ישראל באינון זמנין דאשתכח עמה, והיא מתערת רעותא לגביה בקדמיתא ומשכת ליה לגבה בסגיאות חיבתא ותיאובתא - כדין אתמליא מסטרא דימינא, וכמה אוכלוסין משתכחי בסטרא דימינא בכלהו עלמין !

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מה עמוד ב

וכד קודשא בריך הוא אתער חביבותא ורעותא בקדמיתא, והיא אתערת לבתר, ולאו בזמנא דאיהו אתער - כדין כלא בסטרא דנוקבא אשתכח ושמאלא אתער, וכמה אוכלוסין קיימי ומתערי בסטרא דשמאלא בכלהו עלמין !

כהאי גוונא כתיב **אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'**. מאי טעמא ? תנינן עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה אשתכח ! ודא כדוגמא דדא ! ועל דא קודשא בריך הוא גזר דכר או נוקבא לאשתכחא רעותא בעלמא. ובכלא בעי בר נש לאתדבקא רעותא לעילא לגבי קודשא בריך הוא, לאשתכחא רעוון בעלמא. זכאה חולקהון דצדיקייא דאינון ידעין לאדבקא רעותהון לגבי מלכא קדישא ! עלייהו כתיב **ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום** (דברים ד ד) :

אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת וגו' (ויקרא יג ב)

רבי יהודה פתח ואמר : **אל תראוני שאני שחרחורת ששזפתני השמש** (שיר א ג) . האי קרא אתמר. אבל בשעתא דסיהרא אתכסיא בגלותא היא אמרה **אל תראוני**. לאו דאיהי פקידת דלא למחמי לה -- אלא בגין דאיהי חמאת תיאובתא דישראל לגבה למחמי נהוראה, היא אמרת **אל תראוני** - לא תיכלון למחמי לי ! **אל תראוני** ודאי ! מאי טעמא ? בגין **שאני שחרחורת** - בגין דאנא בקדרותא.

מאי **שחרחורת** ? "שחורה" מבעי ליה ! ? אלא תרין קדרותי - חד **ששזפתני השמש**, דאסתלק מני שמשא לאנהרא לי ולאסתכלא בי. וחד - ד**בני אמי נחרו בי**.

ששזפתני - "שזפתני" מבעי ליה ! ? אלא רמז הוא דקא רמיז **בשש** - דכד נהרא שמשא - **בשש** נהורין נהיר. וכד אסתלק - כל אינון שית נהורין אסתלקו.

בני אמי - אלין אינון דאתיין מסטרא דדינא קשיא.

נחרו בי - כמה דאת אמר **נָחַר גְּרוֹנִי** (תהלים סט ד) . הדא הוא דכתיב **על צואארנו נרדפנו** (איכה ה ה) . דכד הוו עיילין ישראל בגלותא הוו אזלי ידייהו מהדקן לאחורא וריחיין על צואריהון, ולא יכילו לאפתחא פומא.

שמוני נוטרה את הכרמים - למהך בגלותא לנטרא לשאר עמין בגיניהון דישראל.

כרמי שלי לא נטרתי - דהא לא יכילנא לנטרא להון כד בקדמיתא. בקדמיתא - נטירנא 'כרמי שלי' ומניה אתנטרו שאר כרמין. השתא נטירנא שאר כרמין בגין 'כרמי שלי' דלהוי נטיר בינייהו !

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא.

כד מטו חד בי חקל חמו חד דפטירא דקיטפא בין ארחא לסטר ימינא.

אמר רבי יוסי : *"עטיפא דקוטרא בעיינין שכיח ! לית לן רשו למחמי בחדוותא מיומא דאתחריב בי מקדשא".*

פתח ואמר : ליהו"ה הארץ ומלואה תבל ויושבי בה (תהלים כד א) .

כיון דאמר **ליהו"ה הארץ ומלואה** אמאי **תבל ויושבי בה** ? וכי תבל לאו מן ארעא הוא ? !

אלא הכי קאמר : **ליהו"ה הארץ ומלואה** - דא ארעא קדישא דאקרי 'ארץ החיים', **תבל ויושבי בה** - דא שאר ארעאן, כמה דאת אמר **והוא ישפוט תבל בצדק** (תהלים ט ט) - ד**תבל בצדק** תלייא. וכלא חד מלה !

רבי חייא אמר: **ליהו"ה הארץ ומלואה. הארץ** - תינח, **ומלואה** - מאי היא? אלא אלין נשמתין דצדיקייא.

תבל ויושבי בה. תבל - דא ארעא דלתתא, **ויושבי בה** - אלין אינון בני נשא.

אמר רבי יוסי: אי הכי במאי אוקימנא (תהלים כד ב) **כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָהָ**?

אמר ליה: ודאי הכי הוא! דההיא 'ארץ החיים' - **עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָהָ** - דכלהו נפקי מההוא נהר עלאה דנגיד ונפיק מעדן, ובהו אתתקנא לאתעטרא במלכא קדישא ולמיזן עלמין.

מי יעלה בהר יהו"ה וגו' נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי וגו' ד - **נפשו** כתיב - מהו 'נפשי' ו'נפשו'? אלא כלא חד מלה! כמה דאת אמר **נשבע יהו"ה בנפשו** (עמוס ו ט) , **כאשר בלבבי ובנפשי יעשה** (ש"א ב לה) . ודוד מלכא אתאחיד בההוא לב ובההוא נפש. ועל דא **לא נשא לשוא נפשו**.

עד דהוו אזלי - אערעו בחד בר נש ואנפוי מליין מכתשין, והוה קם מתחות אילנא חד.

אסתכלו ביה, וחמו אנפוי סומקין באינון מכתשין.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מו עמוד א

אמר רבי חייא: *"מאן אנת?"*

אמר ליה: *"ודאי אנא".*

אמר רבי יוסי: *"חטאה הוא! דאי לאו הכי לא אתרשימו אנפוי באלין מרעין בישין! ואלין לא אקרון 'יסורין דאהבה".*

אמר רבי חייא: הכי הוא ודאי! דיסורין דאהבה מתחפיין אינון מבני נשא!

תא חזי דכתיב **אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת (ויקרא יג ב) - הא תלת זינין הכא, וכלהו אקרון נגע צרעת. הדא הוא דכתיב והיה בעור בשרו לנגע צרעת. מאי נגע צרעת? סגירו. סגירו בכלא. וכתיב והובא אל אהרן הכהן וגו'. אבל אינון דיתחזון לבר כתיב וראהו הכהן וטמא אותו - דהא ודאי אינון דיתחזון לבר בפני בני נשא - מסטרא דמסאבא קא אתיין! ולאו 'יסורין דאהבה' נינהו!**

אמר רבי יוסי: "מנא לן?"

*אמר רבי חייא: דכתיב **טוֹבָה תּוֹכַחַת מְגֻלָּה מֵאַהֲבָה מְסֻתָּרֶת** (משלי כז ה) . אי ההיא תוכחת מאהבה - מסותרת מבני נשא! כגוונא דא - מאן דאוכח לחבריה ברחימותא - בעי לאסתרא מלוי מבני נשא דלא יכסוף מנייהו חבריה. ואי מלוי אינון באתגלייא קמי בני נשא - לאו אינון ברחימותא! כך קודשא בריך הוא כד אוכח לבר נש - בכלא אוכח ברחימותא! בקדמיתא מחי ליה בגרמיה דלגו. אי הדר ביה - מוטב, ואי לאו - מחי ליה תחות תותביה. ואלין אקרון **יסורין דאהבה**. אי הדר ביה - מוטב, ואי לאו - מחי ליה באתגלייא באנפוי קמי כלא בגין דיסתכלון ביה, וינדעון דהא חטאה איהו ולאו רחימא דמאריה הוא.*

אמר לון ההוא בר נש: "בקיטרא דעיטא חד אתיתון גבאי! ודאי לאו אתון אלא מאינון דדיוריהון בבי רבי שמעון בר יוחאי דלא דחלין מכלא! אי בָּנַי דאתיין אבתראי יקטרגו בכו - איך מלייכו באתגלייא?!"

*אמרו ליה: "*אורייתא הכי הוא! דכתיב **בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר** (משלי א כא) . ומה אי במלי דאורייתא אנן דחלי מקמך - הא נשתכח בכסופא קמי קודשא בריך הוא! ולא עוד אלא דאורייתא בעי צחותא!"

פתח ההוא גברא ואמר: **מי אל כמוך נושא עון וגו'** (מיכה ז יח) .

ארים ידוי ובכה.

אדהכי מטון בנוי.

אמר בריה זעירא: "סייעתא דשמייא הכא!"

פתח ואמר: **את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו** (קהלת ז טו) .

האי קרא אוליפנא בי רבי דוסתאי סבא דהוה אמר משמיה דרבי ייסא סבא.

את הכל ראיתי בימי הבלי - וכי שלמה מלכא דהוה חכים על כלא - איך אמר דאיהו חמא כלא בזמנא דאיהו אזיל בחשוכי עלמא? דהא כל מאן דאשתדל בחשוכי עלמא לא חמי מידי ולא ידע מידי!

אלא הכי אתמר - ביומוי דשלמה מלכא קיימא סיהרא באשלמותא ואתחכם שלמה על כל בני עלמא - וכדין חמא כלא וידע כלא. ומאי חמא? חמא כל **דלא אעדי מן סיהרא, והוה נהיר לה שמשא. הדא הוא דכתיב את הכל ראיתי בימי הבלי. מאן הבלי? דא סיהרא דאתכלילת מן כלא - מן מייא ואשא ורוחא כחדא - כהבל דנפיק מן פומא דכליל מכלא. והוא חמא** כל׳ בההוא הבל דיליה דאחיד ביה.

יש צדיק אובד בצדקו. תא חזי! בזמנא דאסגיאו זכאין בעלמא - האי **כל** לא אעדי מן סיהרא לעלמין. והאי **כל** נטל כל משח ורבו וחידו דלעילא ואתמלי וחדי ורבי, בגין לאזדווגא בסיהרא. והוא רווח בגינה. ובזמנא דאסגיאו חייבין בעלמא וסיהרא אתחשכת - כדין **צדיק אובד בצדקו**! ״צדיק נאבד״ לא כתיב, אלא **צדיק אובד** - דהא לא אתחזי בסיהרא, ולא נטיל משח ורבו וחידו למלייא לה ולאזדווגא עמה. ועל דא **צדיק אובד. בצדקו** - דא סיהרא. דבגין סיהרא דלא אשתכחת לאזדווגא עמיה הוא אביד - דלא שאיב מחידו כמה דהוה עביד. וכדין כל סטר שמאלא אתער, וחייבין מאריכין בשלוה בעלמא. הדא הוא דכתיב **ויש רשע מאריך ברעתו**. מאי ברעתו? בההוא סטר דאתדבק ביה.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מו עמוד ב

תו - **יש צדיק אובד בצדקו** - דכד חייבין סגיאו בעלמא ודינא תלייא בחובייהו - **צדיק אובד בצדקו** - איהו אתפס בחובייהו! כגון אבא דאתפס בחובייהו דבני מאתיה! דהוו כלהו חציפין לגביה, והוא לא אסהיד בהו ולא אכסיף להו לעלמין. ומחי ביְדָן דלא נתגרי בהו ברשיעייא, והוה אמר לן **לדוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה** (תהלים לז א) .

אמר אבוי: *״ודאי קודשא בריך הוא אעניש לי בדא! דהא הוה רשו בידי למחאה בידייהו ולא עבדית! ולא אוכיחנא להו לא בטמירו ולא באתגלייא״.*

תו פתח בריה אחרא ואמר: **וייצר יהו״ה אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו׳** (בראשית ב ז) .

וייצר יהו״ה אלהים - בתרי יודי״ן, בתרין יצרין; יצר טוב ויצר רע. חד לקביל מייא, וחד לקביל אשא. **יהו״ה אלהים** - שם מלא. **את האדם** - כליל דכר ונוקבא.

עפר מן האדמה - דא עפרא דארעא קדישא דמתמן אתברי, והוא אתר דבי מקדשא.

ויפח באפיו נשמת חיים - דא נשמתא קדישא דאתמשכא מאינון חיים דלעילא. **ויהי האדם לנפש חיה** - אדם אתכליל בנפשא קדישא מ׳חיה עלאה׳ דאפיקת ארעא דכתיב **תוצא הארץ נפש חיה** (בראשית א כד) - נפש דההיא ׳חיה עלאה׳.

תא חזי, בכל זמנא דהאי נשמתא קדישא אתדבקת ביה בבר נש - רחימא היא דמאריה! כמה נטורין נטרין ליה מכל סטרין! רשימא הוא לטב לעילא ותתא, ושכינתא קדישא שריא עלוי. ובזמנא דאיהו אסטי ארחוי - שכינתא אסתלקת מניה ונשמתא קדישא לא אתדבקת ביה! ומסטרא דחויא בישא תקיפא אתער רוחא חד דשט ואזיל בעלמא (דלא שריא אלא באתר דקדושה עלאה אסתלק מתמן) - וכדין אסתאב בר נש ואתפגים בבשריה, בחיזו דאנפוי, בכלא.

ותא חזי! בגין דהאי ׳נפש חיה׳ איהי קדישא עלאה - כד ארעא קדישא משכא לה ואתכלילת בגווה - כדין קרינן לה **נשמה**. ודא היא דסלקא לעילא וממללא קמי מלכא קדישא, ועיילא בכל תרעין ולית דימחי בידהא. ועל דא אתקרי **רוחא ממללא** - דהא כל שאר נפשתא לית לון רשו למללא קמי מלכא בר האי. ועל דא אורייתא אכריזת ואמרת **נצור לשונך מרע וגו׳** (תהלים לד יד) וכתיב **שומר פיו ולשונו וגו׳** (משלי כא כג) . בגין דאי שפוותיה ולישניה ממללן מלין בישין - אינון מלין סלקין לעילא, ובשעתא דסלקין - כלא מכריזין ואמרין *״אסתלקו מסוחרניה דמלה בישא דפלניא! פנון אתר לארחיה דחויא תקיפא!״.*

כדין נשמתא קדישא אתעברת מניה ואסתלקת ולא יכלא למללא, כמה דאת אמר **נאלמתי דומיה החשיתי מטוב** (תהלים לט ג) . וההיא נשמתא סלקא בכסופא בעאקו דכלא, ולא יהבין לה אתר כמלקדמין. ועל דא כתיב **שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו - נפשו** ודאי! ההיא דהות ממללא אתעבידת

משתוקא בגין מלולא בישא ! וכדין חויא אזדמן ! דכלא לאתריה אתהדר. וכד ההוא מלה בישא סלקא באורחין ידיען ושארי קמיה דחויא תקיפא - כמה רוחין מתערין בעלמא ! ורוחא נחתא מההוא סטרא ואשכח דההוא בר נש אתער ליה במלה בישא, והא רוחא ממללא קדישא אתעברת מניה - כדין שריא עלוי וסאיב ליה וכדין הוא סגיר.

כמה דעונשא דהאי בר נש בגין מלה בישא - כך ענשיה בגין מלה טבא דקאתי לידיה ויכיל למללא ולא מליל ! בגין דפגים להההוא רוחא ממללא דהיא אתתקנת למללא לעילא ולמללא לתתא, וכלא בקדושה.

כל שכן אי עמא אזלין בארחא עקימא - והוא יכיל למללא להו ולאוכחא להו - ושתיק ולא מליל ! כמה דאמינא דכתיב **נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר** - נעכר במכתשין דמסאבותא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מז עמוד א

ודא הוא דאמר דוד מלכא דאלקי בהאי ואתפני מניה, דכתיב **פנה אלי וחנני** (תהלים פו טז) . מהו **פנה אלי** ? כמה דאת אמר **ויפן אהרן** (במדבר יב י) .

נחתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקוהו.

אזדווגו כחדא כל ההוא ארחא.

קרא רבי חייא עלייהו **וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום** (משלי ד יח)

נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן (ויקרא יג ט)

אמר רבי יוסי: האי נגע - כל גוונין דיליה אתערו בהו חברייא, וכהנא הוה ידע בהו לדכיא ולמסאבא. הוה ידע אינון דהוו יסורין דרחימותא, או אינון דאשתכחו במאן דמאיס ביה מאריה ורחיק ביה. דהא לפום ארחוי דבר נש גרים נגע בעלמא !

כתיב **אַל תֵּט לִבִּי לְדָבָר רָע לְהִתְעוֹלֵל עֲלִלוֹת בְּרֶשַׁע** (תהלים קמא ד) . מכאן תנינן בארחא דבר נש בעי למיהך - בה מדברין ליה !

אמר רבי יצחק: האי קרא קשיא ! וכי קודשא בריך הוא אסטי ליה לבר נש למהך בארח חטאה ולמעבד עובדין בישין ! ? אי הכי לית דינא בעלמא דא ולא בעלמא דאתי, ואורייתא לא אתתקנת דכתיב בה **אם תשמע..ואם לא תשמע** ? !

אלא דוד אזהר ללביה לדברא ליה בארח קשוט ! כמה דאת אמר **והשבות אל לבבך** (דברים ל א) . מאי **והשבות** ? אלא זמנא חד ותרין ותלת לאהדרא לקבליה, ולדברא ולאזהרא ליה. והכי קאמר ליה: "לבי ! אל תט לדבר רע !", דהא דבר רע גרים נגע בעלמא, ודינא שריא בעלמא. והיינו **נגע צרעת**.

נגע צרעת - הא אתערו חברייא. אבל **צרעת** כתרגומו.

אמר רבי יהודה: מאי כתרגומו ? **סגירו** - דסגיר ולא פתח. וכד סגיר הוא ולא פתח - **נגע** הוא דאקרי.

רבי יוסי אמר: דלא מסתפקין אבהן - כל שכן בנין. והיינו דכתיב **נגע צרעת כי תהיה באדם** - **באדם** ממש ! ומכאן נחית למאן דנחית. אשתכח 'נגע' לכלא מההוא 'סגירו'.

אמר רבי יצחק: ודאי דא הוא רזא דמלה - דכתיב **נְאֶר מְקֻדָּשׁוֹ** (איכה ב ז) . מאי טעמא ? משום דבני עלמא גרמו האי דכתיב **אֶת מִקְדַּשׁ יְהוָה טִמֵּא** (במדבר יט כ) - **טִמֵּא** ממש.

אמר רבי אלעזר: **טִמֵּא** - משום דאסתלק מאן דאסתלק, וחוייא תקיפא שרייא ואטיל זוהמא וסאיב למאן דסאיב. וכלהו בגין חובי עלמא !

תאני, כד שארי חויא לאתגלאה - מסתלקין סמכין ובניינין, ומתעברין. ואתי חוייא תקיפא ואטיל זוהמא. וכדין אשתכח מקדשא מסאב. מאן מקדשא ? כמה דאתמר **ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם** (ויקרא יד לד) , וכתיב **והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהו"ה אלהים ויאמר אל האשה** (בראשית ג א) - **אל האשה** ממש ! דאתר מקדשא אתאחיד בגווה ! והיינו **אֶת מִקְדַּשׁ יְהוָה טִמֵּא** - בגין חובוי - משום דאתגליא חוייא תקיפא.

מאן חובוי ? דא לישנא בישא ! דבגין לישנא בישא חוייא אזדמן, בין לעילא בין לתתא. דכתיב **וַיְשַׁלַּח יהו"ה בעם את הנחשים השרפים** (במדבר כא ו) . "השורפים" או "השרופים" לא כתיב, אלא **השרפים**. מאן **שרפים** ? דכתיב **ראשי תנינים** (תהלים עד יג) - תרי. חד אתחזרו לזמנין. וכתיב (ישעיה ו ב)

שרפים עומדים ממעל לו - ממעל לו ודאי ! כמה דאת אמר **להתיצב על יהו״ה** (איוב א ו) . וכדין סגירו בכלא ולית מאן דפתח.

ועל דא כתיב **כן דרך אשה מְנָאֲפָת אכלה ומחתה פיה וגו׳** (משלי ל כ) . מאי **מְנָאֲפָת** ? **מנאפת** ממש ודאי ! **אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און.**

אמר רבי יצחק: *״גריעותא דכלא לא אשתכח לתתא אלא בגין דאשתכח לעילא ! ולעילא לא אשתכח אלא כד אשתכח לתתא בחובי עלמא ! דילפינן דכלא תלייא האי בהאי והאי בהאי ! ״*

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מז עמוד ב

ואיש כי יְמָרֵט ראשו וגו׳ (ויקרא יג מ) .

רבי חייא פתח ואמר: **וְרָאִיתִי אֲנִי שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן הַסִּכְלוּת כְּיִתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ** (קהלת ב יג) .

בכמה אתר אסתכלנא במלוי דשלמה מלכא ואשגחנא בחכמתא סגיאה דיליה ! ואסתים מלוי בגו לגו היכלא קדישא !

האי קרא אית לאסתכלא ביה ! אמאי אמר **וראיתי אני** ? וכי שאר בני עלמא לא ידעי ולא חמאן דא ? ! אפילו מאן דלא ידע חכמתא מן יומוי ולא אשגח בה - ידע הא שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך ! והוא שבח גרמיה ואמר **ראיתי אני** ! ?

אלא הכי תאנא: מאן חכים כשלמה דבשבעה דרגין אתקרי כגוונא דלעילא ! שיתא יומין לעילא - שביעאה עלאה עלייהו. שיתא יומין לתתא - שביעאה עלייהו. שיתא דרגין לכורסייא - הוא על כורסייא, דכתיב **וישב שלמה על כסא יהו״ה למלך** (דה״א כט כג) . שבעה כתרין דיומין לעילא וכדין לקבליהון שבעא שמהן לשלמה, לאתחזאה ביה חכמתא קדישא.

ובגין כך אתקרי שבע שמהן: **שלמה, ידידיה, אגור, בן יקה, למואל, איתיאל, קהלת.**

ואמר שבעה ׳הבלים׳. ומה דאיהו חמא - לא חמא בר נש אחרא ! וכד כנש חכמתא ואסתלק בדרגין דחכמתא - אקרי **קהלת.** ושבעה הבלין אמר לקביל שבעה כתרין דלעילא. וכל **הבל** - קלא אתעביד מניה ועלמא לא מתקיימא אלא בהבל.

ותאנא משמיה דרבי שמעון: הבל אפיק קלא ברוחא ומייא דביה, ולית קלא אלא בהבל.

ותאנא: בשבעה הבלין אתקיימין עלאין ותתאין.

ותאני רבי יצחק: תא חזי דעל הבל מתקיים עלמא, דאלמלא לא הוה הבל דנפיק מפומא - לא אתקיים בר נש אפילו שעתא חדא.

כגוונא דא אמר שלמה מלוי ! דעלמא מתקיימי בהו כהאי **הבל** דמתקיים ביה עלמא ! והאי **הבל** דמתקיים ביה עלמא - מהבלים דלעילא קאתי ! הדא הוא דכתיב **הֲבֶל הֲבָלִים** (קהלת א ב) - ׳הבל׳ מ׳הבלים׳ דלעילא ! וכל מלוי הכי הוו ! ובהבלים דלעילא כתיב **כי על כל מוצא פי יהו״ה יחיה האדם** (דברים ח ג) . מאי **מוצא פי יהו״ה** ? דא ׳הבלים׳ דלעילא.

ותניא **וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות** (קהלת ב יג) - **מן הסכלות** ממש אתי תועלתא לחכמתא ! דאלמלא לא אשתכח שטותא בעלמא - לא אשתמודע חכמתא ומלוי ! ותאנא, חיובא הוא על בר נש דאוליף חכמתא - למילף זעיר מן שטותא ולמנדע לה ! בגין דאתי תועלתא לחכמתא בגיניה כמה דאתיא תועלתא לנהורא מחשוכא ! דאלמלא חשוכא - לא אשתמודע נהורא ולא אתייא תועלתא לעלמא מניה !

תאנא: **שיש יתרון לחכמה - לחכמה** סתם.

דאמר רבי שמעון לרבי אבא: תא חזי רזא דמלה ! לא נהיר חכמתא דלעילא ולא אתנהיר אלא בגין שטותא דאתער מאתר אחרא ! ואלמלא האי - נהירו ורבו סגיא ויתיר - לא הוה ! ולא אתחזיא תועלתא דחכמתא ! ובגין שטותא - אתנהיר יתיר ונהירין ליה יתיר ! הדא הוא דכתיב **שיש יתרון לחכמה** סתם, **מן הסכלות** סתם.

וכך לתתא ! אלמלא לא הוה שטותא שכיח בעלמא - לא הוי חכמתא שכיח בעלמא ! והיינו דרב המנונא סבא כד הוה ילפין מניה חברייא רזי דחכמתא - הוה מסדר קמייהו פרקא דמלי דשטותא בגין דייתי תועלתא לחכמתא בגיניה. הדא הוא דכתיב **יֶקֶר מֵחָכְמָה מִכָּבוֹד סִכְלוּת מְעָט** (קהלת י א) - משום דהיא תקונא דחכמתא ויקרא דחכמתא ! ועל דא כתיב **ולבי נוהג בחכמה ולאחוז בסכלות** (קהלת ב ג) .

רבי יוסי אמר: **יקר מחכמה ומכבוד** - כלומר יקרא דחכמתא ונוי דילה ויקרא דכבוד דלעילא - מאי היא? -- **סכלות מעט**! זעיר דשטותא אחזי וגלי יקרא דחכמתא וכבוד דלעילא יתיר מכל ארחין דעלמא!

כיתרון האור מן החשך (קהלת ב יג) - תועלתא דנהורא לא אתייא אלא מן חשוכא! תקונא דחוורא מאי היא? אוכמא! אלמלא אוכמא - לא אשתמודע חוורא! ובגין אוכמא אסתליק חוורא ואתיקר!

אמר רבי יצחק: משל למתוק במר - דלא ידע אינש טעמא דמתיקא עד דטעים מרירא. מאן עביד להאי מתיקא? הוי אומר האי מרירא! והיינו דכתיב **גם את זה לעומת זה עשה האלהים** (קהלת ז יד) , וכתיב **טוב אשר תאחוז בזה וגם מזה אל תנח ידך** (קהלת ז יח) .

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מח עמוד א

תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש - **אדם, גבר, אנוש, איש**. גדול שבכלם **אדם** דכתיב **ויברא אלהים את האדם בצלמו** (בראשית א כז) , וכתיב **כי בצלם אלהים עשה את האדם** (בראשית ט ו) - ולא כתיב 'גבר אנוש איש'.

אמר רבי יהודה: אי הכי - והא כתיב (ויקרא א ב) **אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה**! מאן בעי למקרב קרבנא? מאן דאיהו חטאה! וכתיב **אדם**!

אמר רבי יצחק: תא חזי קיומא דעלמא דעילאין ותתאין הוא קרבנא, נייחא דקודשא בריך הוא! ומאן אתחזי למקרב קמיה האי נייחא? הוי אומר האי 'אדם' דיקירא מכלא!

אמר ליה: אי הכי - הא כתיב **אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' והיה בעור בשרו לנגע צרעת**! ?

אמר ליה: להאי בעי קודשא בריך הוא לדכאה יתיר מכלא! דמאן דאיהו בדרגא עלאה דכלהו - לא ליתיב הכי. ובגין כך כתיב באדם **והובא אל הכהן**. "ובא" לא כתיב אלא **והובא** - דכל מאן דחמי ליה אתחייב ביה לאקרובי קמי כהנא - דדיוקנא קדישא לא ליתיב הכי. וכתיב **איש או אשה כי יהיה בו נגע וגו', איש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות וגו'** - ולא כתיב בהו **והובא**.

אמר ליה: והא כתיב **והאיש משה** (במדבר יב ג) , **כי זה משה האיש** (שמות לב א) ! אמאי לא אקרי **אדם**? !

אמר ליה: משום דאקרי 'עבד למלכא' דכתיב **לא כן עבדי משה** (במדבר יב ז) , **משה עבדי** (יהושע א ב) . ואוף הכי אקרי לגבי אדם דלעילא.

אמר ליה: אי הכי והא כתיב **יהו"ה איש מלחמה** (שמות טו ג) - ולא כתיב "אדם"! ?

אמר ליה: **סוד יהו"ה ליראיו**! (תהלים כה יד)

אמר ליה: אי הכי אנא בינייהו יתיב בכלא, ובאתר דא לא זכינא!

אמר ליה: זיל לרבי אבא! דאנא אוליפנא מניה על מנת דלא לגלאה.

אזל לגבי דרבי אבא.

אשכחיה דהוה דריש ואמר: אימתי אתקרי שלימותא דכולא? כד יתיב קודשא בריך הוא בכורסייא! ועד דלא יתיב בכורסייא - לא אשתכח שלימותא! דכתיב **ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה** (יחזקאל א כו) - משמע דכתיב **אדם** דהוא כללא ושלימותא דכלא!

אמר רבי יהודה: בריך רחמנא דאשכחית לך בהאי!

אמר ליה: אי הכי הא כתיב **יהו"ה איש מלחמה** (שמות טו ג) ! ולא כתיב "אדם"! ?

אמר ליה: יאות שאלת! תא חזי, התם לא אשתכח שלימותא דכלא, ובגיני כך אקרי **איש**. אבל הכא - שלימותא דכלא וכללא דכלא - בגין כך אקרי **אדם**.

קארי עליה: **טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף** (תהלים קיט עב) .

תו אמר ליה: כתיב **אדם ובהמה** (תהלים לו ז) , ולא כתיב "איש ובהמה"! ?

אמר ליה: ולא?! והכתיב **למאיש ועד בהמה** (שמות יא ז) . אבל מה דכתיב **אדם ובהמה** - כמה דכתיב **מן הארז אשר בלבנון [ו]עד האזוב אשר יוצא**

בקיר (מ״א ה יג) - אורחיה דקרא הוא דנקיט עלאה מכלהו ונמיך מכלהו ! אוף הכא עלאה מכלא - **אדם**, ונמיך מכלא **בהמה**.

אמר ליה: והא כתיב **ואדם אין לעבוד את האדמה** ! ? (בראשית ב ה)

אמר ליה: תא חזי ! דכל מה די בעלמא לא הוי אלא בגיניה דאדם, וכלהו בגיניה מתקיימי. ולא אתחזיאו בעלמא וכלהו אתעכבו - עד דייתי ההוא דאקרי **אדם**. הדא הוא דכתיב **וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וגו׳** (שם) - **טרם** - ״עד לא״ כתרגומו, משום דדיוקנא עלאה לא אתחזי. הדא הוא דכתיב **ואדם אין** - כלומר כלהו אתעכבו בגיניה דהאי דיוקנא עד דאתחזי, ובגין כך לא אתברי האי דיוקנא אלא בדיוקנא דאתחזי ליה. הדא הוא דכתיב **וַיִּיצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם** (בראשית ב ז) - בשם מלא כמה דאוקימנא - דאיהו שלימותא דכלא וכללא דכלא.

תאנא: בששי נברא אדם בשעה שנשלם הכסא ונקרא כסא דכתיב **שש מעלות לכסא** (מ״א י יט) . ולפיכך נברא האדם בששי שהוא ראוי לישב על הכסא.

ותאנא: כיון דנברא אדם - אתתקן כלא וכל מה דלעילא ותתא. וכלא אתכליל באדם.

תניא: אמר רבי יוסי, כתיב **ודמות פניהם פני אדם** (יחזקאל א י) - כללא דכלא וכלא כלילן בהאי דיוקנא !

אמר רבי יהודה: והא כתיב **ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתן** ! ?

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מח עמוד ב

אמר ליה: כלא אנפי אדם הוו ! ובההוא דיוקנא דאדם אתחזיין כל גוונין וכל דיוקנין ! כמה דתנינן **אנפוי אנפי נשרא**. לא דהוא נשרא - אלא דאתחזי בדיוקנא דאדם, משום דכליל כל גוונין וכל דיוקנין.

אמר רבי יצחק: תא חזי, כל מאן דאיהו תחות שולטני דאדם אתקרי **איש** משום דאתתקן בגיני אדם - מדרגא אחרא דהוה ביה בקדמיתא.

דתניא ברזא עלאה בספרא דצניעותא: כד אתברי אדם - נחת בדיוקנא קדישא עלאה. ונחתו עמיה תרין רוחין מתרין סטרין, מימינא ומשמאלא, כללא דאדם. ורוחא דימינא אתקרי ׳נשמתא קדישא׳ דכתיב **ויפח באפיו נשמת חיים** (בראשית ב ז) . ורוחא דשמאלא אתקרי ׳נפש חיה׳, והוה אזיל ונחית מעילא לתתא, ולא אתיישבא בהדי אחרא. כד הוה עייל שבתא והוה חב אדם - אתעבידו מההוא רוחא שמאלא בריין מתפשטן בעלמא, ולא אסתיימו גופא דלהון, ואתחברו בהאי גופא דאדם בדכורא ונוקבא, ואתיילידו בעלמא. ואלין אקרון **נגעי בני אדם**.

תאנא: עלאין מנייהו דלא אתדבקו לתתא ותליין באוירא, ושמעין מה דשמעין מלעילא, ומנייהו ידעין אינון אחרנין לתתא.

תנא: מן בוצינא דקרדינותא נפקין שכ״ה = 325 ניצוצי, מתגלפין ומתאחדן כחדא מסטרא דגבורה דאקרון **גבורות**, ואתעביד חד גופא. וכד עיילין אלין בגופא אקרי **איש**. ולא **איש** דתנינן **תם וישר איש צדיק**. ו**איש** דהכא - **איש מלחמה** כתיב - דכלא סליק דינא וכלא כחדא !

אמר רבי יהודה: ״*אמאי ?*״

לא הוה בידיה.

אתו שאילו קמיה דרבי שמעון.

אמר לון: תו קשיא ! דהא תנינן כתיב **לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת** (בראשית ב כג) - ותנינן **מאן איש ? דא חסד** ! והכא אמריתו דהוא דינא ! אלא הכי תאנא - כלא הוא בחד מתקלא סלקא וכלא חד ! ומשום דדיני תתאי מתאחדן (נ״א ומתלכדן) ומתחברן בשערוי דהאי אקרי הוא ׳דינא קשיא׳. וכד אתעבר מניה שערא דרישא - אתבסם, ודינין דלתתא לא אזדמנו. ובגין כך אקרי **טהור** - דלא אקרי ׳טהור׳ אלא כד נפיק מסטרא דמסאבא. וכד נפיק מן מסאבא אקרי ׳טהור׳ דכתיב **מי יתן טהור מטמא** (איוב יד ד) - **מטמא** ודאי !

והכא כתיב **ואיש כי ימרט ראשו קָרֵחַ הוּא טהור הוא**. ותא חזי, ברישא דהאי איש - בוצינא דקרדינותא, ובגין כך גולגלתא דרישא דהאי סומקא כלא כוורדא, ושערי סומקי בגו סומקי, ותליין מניה כתרין תתאין דלתתא דמתערין דינין בעלמא. וכד אתעבר מניה שערא ואתגליש - מחסד עלאה אתבסם כלא, ואתקרי **טהור** על שמיה.

אמר רבי יהודה: *"אי אתקרי על שמיה - קדוש אתקרי ולא טהור ?!"*

אמר ליה: *"לאו הכי ! **דקדוש** לא אתקרי אלא כד תלי שערא ! דקדושה בשערא תלי דכתיב **קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו** (במדבר ו ה) . והאי אקרי **טהור** מסטרא דתליין לתתא מניה. ובגיני כך אתעבר מניה שערא ואתדכיא".*

ותא חזי, כל מאן דאיהו מסטרא דדינא ודינין מתאחדין ביה - לא אתדכי עד דאתעבר מניה שערא. ומדאתעבר מניה שערא - אתדכי.

ואי תימא אדם !? -- לאו הכי ! דהא הוא שלימותא דכלא ורחמי אשתכחו ביה - בגין כך לאו הכי ! דכלהו קדושאן וקדישין אתייחדו ביה ! אבל האי הוא דינא ודיני אתאחדן ביה - לא אתבסם עד דאתעבר מניה שערא.

תא חזי, דהא ליואי דאתו מהאי סטרא דדינא לא מתדכאן עד דאתעברון מנהון שערא, דכתיב **וְכֹה תֵּעָשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם הַזֵּה עֲלֵיהֶם מֵי חַטָּאת וְהֶעֱבִירוּ תַּעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְכִבְּסוּ בִגְדֵיהֶם וְהִטָּהָרוּ** (במדבר ח ז) . ובגין דיתבסמון יתיר בעי כהנא (דאתי מסטרא דחסד עלאה) לארמא לון דכתיב **והניף אהרן את הלוים תנופה לפני יהו"ה** (במדבר ח יא) .

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מט עמוד א

כמה דאיהו להאי איש דלעילא ! דכד בעי לאתבסמא יתיר - אתגלייא ביה חסד עלאה ואתבסם, ומבסם הוא לתתא. והאי ׳איש׳ בכללא ד׳אדם׳ הוא. וכד בעי קודשא בריך הוא לאגחא קרבא - בהאי ׳איש׳ אגח בהו קרבא, דכתיב **יהו"ה איש מלחמה** (שמות טו ג) - בהאי **איש** ממש. ולא אגח בהו קרבא עד אעבר ליה שערא דרישא, בגין דישתלשלון משלשוליהון ויתברון כל אינון כתרין דמתאחדן בשערי. הדא הוא דכתיב **בַּיּוֹם הַהוּא יְגַלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה בְּעֲבְרֵי נָהָר בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת הָרֹאשׁ וְשַׂעַר הָרַגְלַיִם וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה** (ישעיה ז כ) .

תאנא: **וכה תעשה להם לטהרם**. מאי **וכה**? -- כגוונא דלעילא !

הזה עליהם מי חטאת - שיורי טלא דבדולחא. הכא **מי חטאת** - דאינון שיורי טלא, לזמנא דאתי כתיב - **וזרקתי עליכם מים טהורים** (יחזקאל לו כה) .

וכבסו בגדיהם - כגוונא דלעילא, דתקונוי דהאי איש אתסחן בחסד עלאה ואתדכי מכלא.

ותנינן: אמאי כתיב בתער ולא במספרים? אלא משום דיתעבר שערא בשרשוי, ויתעברון מניה דינין תתאין משלשוליהון. ולזמנא דיתכשרון עובדין לתתא - זמין קודשא בריך הוא שערא דא לאעברא ליה ולמגלשיה, בגין דלא יצמח וירבה דכתיב **כי ימרט ראשו** (ויקרא יג מ) .

אמר רבי יצחק: רב מכל ליואי קָרַח הוא, דעבדיה קודשא בריך הוא לתתא כגוונא דלעילא. וקרייה **קרח**. אימתי? בשעתא דגליש בגיניה להאי **איש** דכתיב **קָרַח הוּא**. וכד חמא קָרַח רישיה בלא שערא, וחמא לאהרן מתקשט בקשוטי מלכין - אתזלזל בעיניה וקנא לאהרן. אמר ליה קודשא בריך הוא: *"אנא עבדית לך כגוונא דלעילא ! לא בעית לאעלאה בעלאין - חות לתתא והוי בתתאין !"* דכתיב **וַיֵּרְדוּ...חיים שאולה** (במדבר טז לג) . מאי איהו **שאול**? גיהנם - דתמן צווחין חייבין ולית מאן דמרחמי עלייהו.

וזמינין אינון לאחייא ולאעלא כד יתער קודשא בריך הוא לעמיה ולאחייא להו, דכתיב **יְהוָה מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל** (ש״א ב ו) :

וְאִם מִפְּאַת פָּנָיו יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ [גַּבֵּחַ הוּא טָהוֹר הוּא] (ויקרא יג מא)

תאנא: אית פנים ואית פנים. ומאן פנים הללו? אלין אינון דאקרון **פנים של זעם**. וכל אלין דתליין מאינון פנים - חציפין כלהו ! תקיפין כלהו ! דלא מרחמי ! וכד אתעבר שערא מסטרא דאינון פנים - מתעברן כלהו ואתברו.

דתניא: כל אינון דתליין משערא דרישא - אינון עלאין על אחרנין ולא חציפין כוותייהו. וכל אינון דתליין מסטרא דשערא דאינון פנים - כלהו חציפין ותקיפין, ובגין כך אנפוי מתלהטן כאשא משום ניצוצא דבוצינא דקרדינותא. ובהאי כתיב **פְּנֵי יְהוָה חֹלְלָם** (איכה ד טז) , **פְּנֵי יְהוָה בְּעֹשֵׂי רָע** (תהלים לד יז) .

אמר רבי יצחק: מהו **נגע לבן אדמדם (ויקרא יג מב)** ? נגע ממש הוא אי חוורא אתחזי וסומקא לא אתעבר ! משמע דכתיב **לבן אדמדם**.

אמר רבי יוסי: דחוורא לא אתחזי אלא בסומקא כגוונא חוורא וסומקא.

רבי יצחק אמר: אף על גב דחוורא אתחזי - אי סומקא לא אזיל - נגע הוא! דכתיב **אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו** (ישעיה א יח) . וכד אתחוור כלא - רחמי אשתכחו ודינין לא אשתכחו.

תאני רבי אבא - כתיב **נגע...הוא** (ויקרא יג ג) וכתיב **נֶגַע הִוא** (ויקרא יג כב) . חד דכר וחד נוקבא! אלא כד נוקבא אסתאבת בגין חובי תתאי כתיב **היא**, וכד דכר לא אתדכי בגין חובי תתאי כתיב **נגע...הוא**. ואשתמודען מלין אלין לגבי כהנא - דינין דאתו מהאי, ודינין דאתו מהאי.

ואשתמודען קרבני דבעיין לקרבא דכתיב **זכר תמים** (ויקרא א ג) , וכתיב **נקבה תמימה יביאנה** (ויקרא ה לב) . דהא אשתמודעאן מלי מֵאָן אתו דינין ומֵאָן אינון חובי; דאתאחדן בהאי או בהאי. ועל דא כתיב **זבחי אלהים רוח נשברה** (תהלים נא יט) - לאפקא שאר קרבנין דלא כתיב **רוח נשברה**, דאינון שלמא לעלמא וחדווה דעלאין ותתאין:

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף מט עמוד ב

ואם יראנה הכהן (ויקרא יג כ) (ויקרא יג כו)

תאנא רבי יוסי: כתיב **שִׁמְעָ תְּפִלָּה עֲדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ** (תהלים סה ג) . **שומע תפלה** - דא קודשא בריך הוא.

רבי חזקיה אמר: **שומע תפלה** - "שומע תפלות" מבעי ליה!? מהו **שומע תפלה**? אלא **תפלה** - דא כנסת ישראל דאיהי 'תפלה', דכתיב **וַאֲנִי תְפִלָּה** (תהלים קט ד) . ודוד בגין כנסת ישראל קאמר לה. ומה דאמר **ואני תפלה** - כלא חד! ועל דא **שומע תפלה**. ודא **תפלה של יד** דכתיב (שמות יג טז) **על ידכה - בה"א**.

עדיך כל בשר יבאו - בשעתא דגופא שריא בצערא במרעין במכתשין, כמה דאת אמר **או בשר כי יהיה בעורו** (ויקרא יג כד) , **את הנגע בעור הבשר** (ויקרא יג ג) , **הבשר החי** (ויקרא יג טו) . ובגין כך לא כתיב "כל רוח יבאו" אלא **כל בשר יבאו**.

מהו **עדיך**? אלא כמה דאתמר **והובא אל הכהן** - דא הוא קודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב **ואם יראנה הכהן** (ויקרא יג כ) (ויקרא יג כו) . תא חזי באתר חד **אהרן הכהן** ובאתרא אחרא **הכהן** סתם. ודא קודשא בריך הוא!

אמר רבי יצחק: *"והא כתיב **נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן**! אי הכי דא קודשא בריך הוא!?"*

אמר ליה: *"אין! בגין דביה תלייא כל דכיותא וכל קדושה".*

אמר ליה: *"אי הכי אמאי **והובא**? "והועלה" מבעי ליה!?"*

אמר ליה: *"כמה דאת אמר **והובא את בדיו בטבעות** (שמות כז ז) - דעייל דא בגו דא. אוף הכא - **והובא** - דיכנסון ליה לכהנא לדכאה ליה, ויעלון מלה קמיה".*

אמר רבי יצחק: הכי תנינן - **נגע צרעת**. **נגע** הוא דינא תקיפא שריא בעלמא. **צרעת** - סגירו, כמה דאתמר **סגירו דנהורא עלאה, סגירו דטיבו עלאה דלא נחית לעלמא**.

כי תהיה באדם - **באדם** סתם. **והובא אל הכהן** - דא כהן דלתתא, דהוא אתתקן למפתח ההוא סגירו ולאדלקא בוציניא, דישתכחו על ידוי ברכאן לעילא ולתתא, ויתעבר ויסתלק ההוא נגע, וישרי נהירו דרחמי על כלא. ובגין כך **והובא אל הכהן**.

אמר רבי אבא, חמינא לאינהו בני עלמא דלא משגחן ולא ידעין ביקרא דמאריהון! כתיב בהו בישראל **אשר הבדלתי אתכם מן העמים...להיות לי** כו, וכתיב 'והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יהו"ה' (ויקרא כ ז עיין שם=עיין שם) . אי אינון מתרחקן - אן הוא קדושה דילהון?! הא רעותא דילהון אתרחקת מניה!

וקרא אכריז ואמר **אל תהיו כסוס כפרד אין הבין** (תהלים לב ט) . במה אתפרשן בני נשא מסוס ופרד? בקדושה דגרמייהו! לאשתכחא שלימין ורשומין מכלא! ועל דא זווגא דבני נשא הוא בזמנין ידיען לכוונא רעותא, לאתדבקא ביה בקודשא בריך הוא.

והא אתערו, בפלגות ליליא קודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקייא, וכנסת ישראל משבחת ליה לקודשא בריך הוא. והוא שעתא דרעותא לאתדבקא בהו. וחברייא דמשתדלי באורייתא משתתפי בה בכנסת ישראל לשבחא למלכא קדישא ואתעסקן באורייתא. שאר בני נשא - כדין עידן רעותא לאתקדשא בקדושה דקודשא בריך הוא ולכוונא רעותא לאתדבקא ביה. ואינון חברייא דמשתדלי באורייתא - זווגא דילהון בשעתא דזווגא אחרא אשתכח. והאי משבת לשבת לכוונא רעותא לאתדבקא ביה בקודשא בריך הוא ובכנסת ישראל - דהוא עידן רעותא דמתברכן כלא עלאי ותתאי.

אי בני נשא אתרחקו מניה ועבדן כבעירי - אן הוא קדושה דלהון לאשתכחא קדישין? ! אן אינון נפשאן קדישין דמשכן מעילא? ! ושלמה מלכא צווח ואמר **גַּם בְּלֹא דַעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב** (משלי יט ב) . **גם בלא דעת** - מאן הוא **דעת**? דא קודשא בריך הוא. **נפש לא טוב** - דא הוא נפש דאינון משכין בעובדייהו, **לא טוב** - דהא מסטרא אחרא אתמשכאן עלייהו נפשתא דלאו איהו 'טוב', בגין דלא מכווני לבייהו לקודשא בריך הוא.
מאן דאתלהיט ביצר הרע בלא רעותא וכוונה דלבא לקודשא בריך הוא - מסטרא דיצר הרע אתמשך עליה נפשא דלאו איהו 'טוב'. הדא הוא דכתיב **גם בלא דעת נפש לא טוב**.
ואץ ברגלים חוטא. מאן דאיהו **אץ** ודחי שעתא בלא רעותא קדישא - **חוטא**, **חוטא** ודאי בכלא !

ועל דא שריין מכתשין בישין בבני נשא ואסהידו באנפייהו בחציפותא דילהון ! לאחזאה דהא קודשא בריך הוא מאיס בהו ולאו דעתיה בהון, עד דאינון זכאן ומכשראן עובדייהו כמלקדמין ומתדכאן.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף נ עמוד א

ועל דא אשתמודען מכתשין לגבי כהנא - אינון דאתיין מסטרא דמסאבא, ואינון דאתיין מסטרא אחרא.

כגוונא דא כתיב **כי תבאו אל ארץ כנען וגו' ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם** (ויקרא יד לד) . וכי אגר טב הוא דישתכח באינון דזכאן למיעל בארעא? ! אלא הא אוקמוה - לאשכחא מטמונין דאטמרן בביתייהו ולאהנאה לון לישראל. אבל תא חזי ! זכאין אינון ישראל דאינון מתדבקן ביה בקודשא בריך הוא וקודשא בריך הוא רחים להו, דכתיב **אהבתי אתכם אמר יהו"ה** (מלאכי א ב) . ומגו רחימותא דיליה - אעיל להו לארעא קדישא לאשראה שכינתיה ביניייהו, ולמהוי דיוריה עמהון, וישראל דישתכחון קדישין על כל בני עלמא.

תא חזי ! כתיב **וכל הנשים אשר נשא לבן וגו'** (שמות לה כו) - בשעתא דהוו עבדין עבידתא הוו אמרי *"דא למקדשא ! דא למשכנא ! דא לפרוכתא !"*. וכן כל אינון אומנין. בגין דתשרי קדושה על ידייהו ואתקדש ההוא עבידתא. וכד סליק לאתריה - בקדושה סליק.
כגוונא דא מאן דעביד עבידתא לעבודה זרה או לסטרא אחרא דלא קדישא - כיון דאדכר ליה על ההוא עבידתא - הא רוח מסאבא שריא עלוי ! וכד סליק עבידתא - במסאבא סליק !

כנעניים פלחי לעבודה זרה אינהו, ומתדבקן כלהו כחדא ברוח מסאבא בעבודה זרה. והוו בניין בנין לפרצופייהו ולגעולייהו לסטר מסאבא לעבודה זרה. וכד שראן למבני מלה. וכיון דאתדכר בפומייהו - סליק עליה רוח מסאבא. כד אסתליק עבידתא - ברוח מסאבא אסתליק.
כיון דעאלו ישראל לארעא - בעא קודשא בריך הוא לדכאה לון ולקדשא לון ארעא, ולאפנאה אתר לשכינתא. דלא תשרי שכינתא גו מסאבא. ועל דא בההוא נגע צרעת הוו סתרין בניינין דאעין ואבנין דאתעבידו במסאבו !

תא חזי ! אי עובדא דא הוה לאשכחא מטמונין בלחודוי - יהדרון אבנין לבתר כמה דאינון לאתרייהו ועפרא לאתריה ! אבל קרא כתיב **וחלצו את האבנים** (ויקרא יד מ) וכתיב **ועפר אחר יקח** (ויקרא יד מב) ! בגין דיתעבר רוחא מסאבא ויתפני, ויתקדש השתא כמלקדמין, וישתכחו ישראל בקדושה ובדיורא קדישא למשרי בינייהו שכינתא.

ועל דא, מאן דבני בנין - כד שארי למבני - בעי לאדכרא בפומיה דהא לפולחנא דקודשא בריך הוא הוא בני ! בגין דכתיב **הוי בונה ביתו בלא צדק וגו'** (ירמיה כב יג) . וכדין סייעתא דשמיא שארי עלוי, וקודשא בריך הוא זמין עליה קדושתא וקארי עליה **שלום**. הדא הוא דכתיב **וידעת כי שלום אהלך וגו'** (איוב ה כד) . מהו **וּפָקַדְתָּ נָוֶךָ**? הא אוקמוה אבל **ופקדת** - לאפקדא מלה בפומא כד איהו בני, וכדין **וְלֹא תֶחֱטָא** כתיב.

ואי לאו - הא זמין לביתיה סטרא אחרא. כל שכן מאן דבני ורעותיה בגוונא אחרא ! בגין דמייחד ביתא לסטרא אחרא לאסתאבא ביה. הא ודאי שריא ביה רוח מסאבא ! ולא נפיק ההוא בר נש מעלמא עד דאתענש בההוא ביתא ! ומאן דדייר ביה יכול לאתזקא - דהא ההוא דירה רוח מסאבא שריא ביה ואזיק מאן דאשתכח ביה.

ואי תימא במה ידיע ? -- כגון דאתזק בההוא ביתא ההוא דבני ליה או אנשי ביתיה, או בנזקי דגופא או בנזקי ממונא, הוא ותרין אחרנין אבתריה - הא ודאי יערוק בר נש לטורא ולא ידור ביה ! ידור בטיקלא דעפרא ולא ידור ביה !

ובגין כך קודשא בריך הוא חס עלייהו דישראל - דאינון לא ידעין מלה בכל אינון בתי, והוא אמר *"אתון לא ידעין - אנא ידענא ! וארשימנא לון בנגע ! "*. נגע דייר בביתא - הא נגע אחרא תקיפא דיפיק ליה ויעבר ליה מן עלמא ! וכדין **ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו** (ויקרא יד מה) . כיון דאזיל ליה מאי טעמא **ונתץ את הבית** ? ! אלא בכל זמנא דההוא בניין ליהוי קיים - דיליה הוא ויכיל לאהדרא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף נ עמוד ב

האי בארעא קדישא - כל שכן בארעא אחרא ! דזמינא רוח מסאבא יתיר ויכיל בר נש לאתזקא.

אמר רבי אלעזר, וכל שכן דקארי בקלפוי דחברוי אחרנין לאשתכחא תמן, ואפילו טורפי דקספתא לא מעברן לה מההוא ביתא. ובגין כך האי קרא אכריז ואמר - **הוי בונה ביתו בלא צדק ! הוי** ודאי קאמרי כל יומא בההוא ביתא !

רבי יוסי שאל חד יומא בחד ביתא.

מטא בספתא. שאל לגו.

שמע חד קלא דאמר *"אתכנשו ! עולו ! הא חד פלוגתא דילן ! סיפתו וננזיק ליה עד לא ינפוק ! "*

אמרו *"לא ניכול אלא אי דיוריה הכא ! "*

נפק רבי יוסי ודחיל. אמר : *"ודאי מאן דאעבד על מלוי דחברייא אתחייב בנפשיה ! "*

אמר ליה רבי חייא : *"והא גוים ושאר בני נשא דיירי בגוויה ואשתלימו ! ? "*

אמר ליה : *"אינון מסטרייהו קא אתיין ! אבל מאן דדחיל חטאה - יכיל לאתזקא. ואפילו אינון אי יעכבו דיוריהון ביה - לא יפקון בשלם ! "*

אמר ליה : *"והא כתיב **בתיהם שלום מפחד** ! "* (איוב כא ט)

אמר ליה : "כגון דהוה מאחרא ואתבני מצדק. וקרא הכי הוא : **בתיהם שלום מפחד** - כשבתיהם שלום מפחד - **שבט אלוה** לא שריא עליהם.

ובא אשר לו הבית והגיד וגו' (ויקרא יד לה) - **והגיד** - "ויאמר" מבעי ליה או "וידבר" ? מהו **והגיד** ? אלא בכל אתר מלה דחכמתא הוא, והא אוקמוה. **כנגע נראה לי בבית - כנגע** ? "נגע" מבעי ליה ! ? **נראה לי** ? "יש לי" מבעי ליה ! ? דהא כתיב **ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם** דיתחזי לכלא ! אמאי **כנגע נראה לי** ? !

אלא בשעתא דהאי עייל - אחרא אתגלייא. ומקטרגא דא בדא. ועל דא **נראה לי** - ההוא דאתכסי אתגליא ודאתגליא אתכסי, ולבתר מתחזי ליה בדיוקנא דההוא נגע דביתא ואתכסייא אחרא. ועל דא **והגיד לכהן** - דמלה דחכמתא היא. וכדין אתי כהנא, וירמון ביתא וינתצון ליה אבנין ואעין וכלא. כיון דאנתצן ואתדכן כלא - מתברכאן. כדין כתיב **ובתים טובים תבנה וישבת** (דברים ח יב) - אלין אקרון 'טובים' דהא קדמאי לאו אינון 'טובים', ולאו בכללא דקדושה ודכיו נינהו.

אמר רבי יהודה : אי הכי - במאי מוקמינן קרא דכתיב **ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת** (דברים ו יא) ? אי רוח מסאבא שריא בגווייהו - היך **מלאים כל טוב** ? !

אמר רבי אלעזר : **מלאים כל טוב** - בממונא. בכספא ובדהבא ובכלא. כמה דאת אמר **כִּי טוּב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם** (בראשית מה כ) , ואמר רבי יהודה, והא כל

בתי דמצראין מליין חרשין וטעוון הוו? ! אלא בגין עותרא דארעא אתמר. אוף הכא - בגין עותרא וממונא הוא.

תרין עותרין נטלו ישראל - חד כד נפקו מגלותא דמצרים, וחד כד עאלו לארעא.

רבי שמעון אמר: כל דא - ודאי הוה לאתקדשא ארעא ולאעברא רוח מסאבא מארעא ומגו ישראל ! וכד ביתא הוה נתיץ - הוה אשתכח בה ממונא למבני ליה ולמלייא ביתיה, בגין דלא יצטער על ביתא וישרון בדיורא דקדושה.

ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות וגו' (ויקרא יג לח) - רבי יוסי אמר, כסילתא דמוקפי בבהרת עזה חיזו תנינא, ובחיזו אתדן באינון גוונין.

אמר רבי יצחק: שלש מאה טעמי אית מאן דגריס **בבהרת עזה**. וכלהו אוליפנא מאבא - בר חיזור חד סאיב - סהדא חד. תרין - תרי סהדי ודכי. מכאן ולהלאה - אפילו מאה כתרי ותרי כמאה ! ודא אוליפנא לבתר דכתיב **לא יקום עד אחד באיש וגו' על פי שני עדים וגו'** (דברים יט טו) .

רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי שמעון.

אמר: כתיב **נגע לבן אדמדם (ויקרא יג מב)** - כדין הוא נגע - דהא חוורא לא קאים בעיניה.

פתח רבי שמעון ואמר: כתיב **אם יהיו חטאיכם כשנים וגו'** (ישעיה א יח) .

זכאין אינון ישראל ! דקודשא בריך הוא בעי לדכאה לון בכלא בגין דלא ישתכחון בדינא קמיה, ומאריהון דדינא לא ישלטון בהון ! דהא כלא אזיל בתר זיניה ! סומקא לסומקא, וחוורא לחוורא ! ימינא לימינא, ושמאלא לשמאלא !

בעשו כתיב **ויצא הראשון אדמוני** (בראשית כה כה) , ועל דא שריא ביה זיניה.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף נא עמוד א

ואי תימא - **אדמוני** כתיב בעשו - וכתיב ביה בדוד **ויביאהו והוא אדמוני** ! (ש"א טז יב)

אלא דא מזוהמא דדהבא אתעביד, ודא בזוהרא דדהבא אתדבק !

בעשו כתיב ביה **אדמוני כלו כאדרת שער** - בזוהמא דהתוכא נפק. בדוד כתיב ביה **עם יפה עינים וטוב ראי.**

תא חזי מאי טעמא? גוונא חוורא אשתמודע, וגוונא סומקא אשתמודע. סומקא בקדמיתא והא אתחזי ביה חוורא - הא דכיותא אתיליד ביה ושארי לאתדכאה ! חוורא בקדמיתא ואתחזי ביה סומקא - הא שארי לאסתאבא ! וכתיב **וטמאו הכהן** - דהא אתיליד ביה סומקא לאסתאבא.

וכהנא הוה ידע בכל אינון גוונין. ולזמנין דאתחזי ביה גוונא דדכיותא, ויסגר ליה למחמי אי אתיליד ביה גוונא אחרא. ואי לא - מדכי ליה. הדא הוא דכתיב **וטהרו הכהן**:

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי בארחא.

אמר רבי יהודה: כתיב **וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם וגו'** (מ"ב ה כז) . אי הוא חטא - בנוי אמאי ילקון? !

אמר ליה: אלישע יתיר משאר נביאי חמא ! חמא דלא נפיק מגחזי ברא דמעליא, ועל דא לייט לכלהו.

ולא עוד אלא אמר ליה: *"אנא פלחנא בשמושא עלאה לגבי אליהו, וזכינא בתרין חולקין דהא פלחנא ליה בקשוט ! ואנת דשע - פגימת לי ! אומית לשקרא וחמידת - הא עברת על אורייתא כלא. ומאן דאעבר על דא - מית הוא לעלמא דאתי. אבל בגין דפלחת לי - שמושא דילך לא להוי למגנא ! תהוי מיתה דילך בעלמא דין, ובעלמא דאתי לא !"*. ובגין כך **וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך**:

אמר רבי יוסי: **בגד הצמר או הפשתים (ויקרא יג נט)** אמאי?

אמר רבי יצחק: בכלא שריא ובכלא שלטא ! ואית כגוונא דא דכתיב **דרשה צמר ופשתים** (משלי לא יג) . ובגיני כך שולטניה דההוא נגע דנפיק מאתר עלאה דא - שלטא בכלא - בתרי גווני; בצמר ובפשתים. ובגין כך **זֹאת תּוֹרַת נֶגַע צָרַעַת בֶּגֶד הַצָּמֶר אוֹ הַפִּשְׁתִּים.**

רבי יצחק הוה אזיל לקטפורא דאבוי.

חמא חד בר נש דסאטי, בקוטרא דמטולא אכתפוי.

אמר ליה: *"שורטא דקישטא בכתפך אמאי?"*

לא אמר ליה מידי.

אזל אבתריה. חמא דעייל במערתא חדא. עאל אבתריה.

חמא קטורא דתננא דהוה סליק מתחות ארעא, ועאל ההוא בר נש בנוקבא חד ואתכסיא מניה.

דחיל רבי יצחק ונפק לפום מערתא.

עד דהוה יתיב - אעברו רבי יהודה ורבי חזקיה. חמא לון וקריב גביהון. סח לון עובדא.

אמר רבי יהודה: *"בריך רחמנא דשזבך! האי מערתא דסגיד דסרוניא היא! וכל יתבי ההיא קרתא חרשין אינון, ואתיין למדברא לחויין אוכמין, דאינון בני עשר שנין או יתיר למעבד חרשין. ולא מנטרא מנייהו ואתעבידו סגירין. וכל זייני חרשין דלהון בהאי מערתא אינון".*

אזלו.

עד דהוו אזלי - אערעו בחד בר נש דהוה אתי, ובריה דהוה מרע קטיר על חמרא.

אמרו ליה: *"מאן את?"*

אמר להו: *"ידאי. ודא הוא ברי דאיהו קטיר על חמרא".*

אמרו ליה: *"אמאי הוא קטיר?"*

אמר לון: *"דיורי הוא בחד כפר דאיהו מבני רומאי. והאי ברי הוה אוליף אורייתא בכל יומא. והוה אהדר לביתא ולעי לון לאינון מלין. ותלת שנין הוה דיורי בההוא ביתא, ולא חמינא מידי. והשתא יומא חד עאל ברי לביתא לאהדרא מלין - אעבר חד רוחא קמיה ונזיק ליה. אעקם פומיה ועינוי, וידוי אתעקמו, ולא יכיל למללא. ואתינא לגבי מערתא דסגירו דסרוניא - דילמא ילפון לי מלה דאסוותא!"*

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף נא עמוד ב

אמר ליה רבי יהודה: *"ובההוא ביתא ידעת מן קדמת דנא דאתנזק ביה בר נש אחרא?"*

אמר ליה: *"דענא! דהא מכמה יומין אתנזק ביה חד בר נש, והוו אמרי דמרעא הוה, ומנייהו אמרי דרוחא דביתא. ולבתר עאלו ביה כמה בני נשא ולא אתנזיקו".*

אמרו: *"היינו דאמרי חברייא! ווי לאינון דעברין על מלייהו!"*

פתח רבי יהודה ואמר: **הוי בונה ביתו בלא צדק** (ירמיה כב יג) - דהא בכל אתר דאשתכח ביה 'צדק' - כל רוחין וכל מזיקי עלמא ערקין מניה ולא משתכחי קמיה! ועם כל דא - מאן דאקדים ונטיל אתר - אחיד ביה!

אמר ליה רבי חזקיה: *"אי הכי שקיל שמא קדישא כרוח מסאבא!?"*

אמר ליה: *"לאו הכי! אלא שמא קדישא לא שריא באתר מסאבא! ובגין כך - אי שמא קדישא נטיל אתר מקדמת דנא - כל רוחין וכל מזיקין דעלמא לא יכלין לאתחזאה ביה, כל שכן לקרבא בהדיה. אי רוח מסאבא קדים נטיל אתר - שמא קדישא לא שריא ביה - דהא לאו אתריה!"*

וכד הוה נחית נגע צרעת - הוה מדכי אתרא ואפיק לרוח מסאבא מאתריה. ולבתר מנתצי ביתא, אבנין ואעין וכלא, ובני לה כמלקדמין בסטר קדישא בצדק, דדכיר ליה לשמא קדישא ולשרי עליה קדושה. ועם כל דא - בעפרא אחרא! וירחיק ביתא מאתריה מיסודא קדמאה תרי טפחים!

השתא דלא אתחזי ולא נחית מאן דמקטרג ביה בההוא רוח מסאבא לאפקא ליה מאתריה - מאי תקנתיה? אי יכיל לנפקא מהאי ביתא - שפיר! ואי לאו - יבנה ליה כמלקדמין, באבנין אחרנין ואעין וכלא, ויפיק וירחיק ליה מאתר קדמאה, ויבני ליה על שמא קדישא. ועם כל דא - לא נפיק ההוא רוחא מן אתר קדמאה - בגין דקדושה לא שריא על אתר מסאבא.

אמר רבי יצחק: *"למה ליה לאטרחא כולי האי? ! בזמנא דא כתיב **מעוות לא יוכל לתקון וגו'** (קהלת א טו) ! מיומא דאתחרב בי מקדשא לא אשתכח אסוותא בעלמא ! בגיני כך בעי בר נש לאזהרא, כי היכי דלהוי נטיר."*

אמרי: *"נזיל בהדי האי בר נש ונחמי !"*

אמר רבי יצחק: *"אסיר לן ! אי הוה אזיל לגבי גברא רבא דחיל חטאה, כגון נעמן לגבי אלישע - נזיל אבתריה. השתא דאיהו אזיל לגבי דחיקי עלמא דחיקי אורייתא געלי מכלא - אסיר לן לאתחזאה קמייהו ! בריך רחמנא די שזיב לן מנייהו ! והאי בר נש אסיר ליה !"*

אמר רבי יהודה: *"והא תנינן **בכל מתרפאין חוץ מעצי אשרה וכו'**?"*

אמר ליה: *"ודא עבודה זרה איהו ! ולא עוד אלא דהא כתיב **לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש וגו'**"* (דברים יח י) .

אזלו לאורחייהו.

אזל ההוא בר נש לההיא מערתא, הוא ובריה.

שרי ליה במערתא. עד דנפק לקטרא לחמריה - נפק קיטורא דאשא ומחא ליה ברישא וקטליה.

אדהכי עאל אבוי ואשכחיה מית. נטל ליה ולחמריה ואזל ליה.

ואשכח להו לבתר יומא חד **לרבי יצחק ולרבי יהודה ורבי חזקיה** דהוו אזלי.

בכה קמייהו וסח לון עובדא.

אמר רבי יצחק: *"ולא זמנין סגיאין אמינא לך דאסיר למיהך תמן ! בריך רחמנא **דִּי כָל מַעֲבָדוֹהִי קְשׁט וְאָרְחָתֵהּ דִּין** (דניאל ד לד) ! זכאין אינון צדיקייא דאזלין בארח קשוט, בעלמא דין ובעלמא דאתי. ועלייהו כתיב **וארח צדיקים כאור נגה וגו'**"* (משלי ד יח) .

אמר רבי אלעזר: בכל עובדוי דבר נש - ליבעי ליה דליהוון כלהו לשמא קדישא !

מאי לשמא קדישא? לאדכרא בפומיה שמא קדישא על כל מה דאיהו עביד דכלא הוא לפולחניה. ולא ישרי עלוי סטרא אחרא, בגין דאיהו זמין תדירא לגבי בני נשא, ויכיל לאשראה על ההוא עבידתא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף נב עמוד א

ועל דא **השתי או הערב** הוה אסתאב ושרייא עליה רוח מסאבא. ומה בהאי כך - מאן דפקיד מלוי לסטרא אחרא דלא אצטריך - על אחת כמה וכמה ! ובגין כך כתיב **ונשמרת מכל דבר רע** (דברים כג י) .

רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לאבוי, והוה עמיה **רבי אבא**.

אמר רבי אבא: *"נימא מלין דאורייתא ונזיל !"*

פתח רבי אלעזר ואמר: **אמרי נא אחותי את [למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך]** (בראשית יב יג) . האי קרא קשיא ! וכי אברהם דאיהו דחיל חטאה, רחימו דקודשא בריך הוא, הוה אמר הכי על אתתיה בגין דיוטבין ליה? !

אלא אברהם אף על גב דהוה דחיל חטאה - לא סמיך על זכותא דיליה, ולא בעא מן קודשא בריך הוא לאפקא זכותיה. אלא על זכותא דאתתיה - דירווח בגינה ממונא דשאר עמין. דהא ממונא - באתתיה זכי ליה בר נש ! הדא הוא דכתיב **בית והון נחלת אבות ומיהו"ה אשה משכלת** (משלי יט יד) . מאן דזכי באשה משכלת - זוכה בכלא. וכתיב **בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר** (משלי לא יא) .

ואברהם הוה אזיל בגינה למיכל שללא משאר עמין, וסמיך על זכותא דילה דלא יכלון לאענשא ליה ולחייכא בה. ובגיני כך לא דחיל מידי למימר **אחותי היא**. ולא עוד, אלא דחמא חד מלאכא אזיל קמה ואמר ליה לאברהם *"לא תדחל מנה ! קודשא בריך הוא שדר לי לאפקא לך ממונא דשאר עמין ולנטרא לה מכלא"*. וכדין לא דחיל אברהם מאתתיה אלא מניה - דלא חמא עמיה מלאכא אלא עמה. אמר: *"הא היא מתנטרא, ואנא לא נטירנא !"*. ובגיני כך אמר **אמרי נא אחותי את וגו'**.

ייטב לי - ״ייטיבו לי״ מבעי ליה ! דכתיב **והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת** - ועל דא ״ייטיבו לי״ מבעי ליה ! ?

אלא **ייטב לי** - דא דאזיל קמך. ׳ייטב לי׳ בהאי עלמא קודשא בריך הוא בממונא. **וחיתה נפשי** - בההוא עלמא - **בגללך** - דלא תסטי מן אורחא דקשוט. דאי אזכי בגינך בממונא בהאי עלמא ותסטי אנת מאורחא - הא מיתא זמינא בההוא עלמא ! אלא תסתמר **דתחי נפשי** בההוא עלמא **בגללך**.

ובגין דההוא מלאכא אזיל קמה לנטרא לה מה כתיב ? **וינגע יהו״ה את פרעה וגו׳ על דבר שרי** ודאי ! דהות אמרת למלאכא *״מחי !״* והוא מחי. ועל דא לא דחיל אברהם מנה כלום - דהא היא מתנטרא. ומה דחיל ? מגרמיה דחיל - דלא חמא עמיה נטורא הכי.

תא חזי ! עשר זמנין פקידת שרה למלאכא למחאה לפרעה, ובעשר מכתשין אלקי. סימנא עבדת שרה לבנהא בתרהא דמצרים.

רבי אבא פתח : **כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות** (מיכה ז טו) - זמין קודשא בריך הוא לאחזאה פורקנא לבנוי כאינון יומין דשלח קודשא בריך הוא לאפקא לישראל, ואחזי אינון מכתשין במצראי ואלקי לון בגיניהון דישראל.

תא חזי, מה בין פורקנא דא לפורקנא דמצרים ? פורקנא דמצרים הוה בחד מלכא ובמלכו חדא. הכא - בכל מלכין דעלמא ! וכדין יתייקר קודשא בריך הוא בכל עלמא, וינדעון כלא שלטנו דקודשא בריך הוא, וכלהו ילקון במכתשין עלאין על חד תרין בגין דיסרבון כלהו בישראל. וכדין יתגלי שולטניה דקודשא בריך הוא דכתיב **והיה יהו״ה למלך על כל הארץ** (זכריה יד ט) . וכדין כלהו יתנדבון בהו בישראל לקודשא בריך הוא - הדא הוא דכתיב **וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם וגו׳** (ישעיה סו כ) . כדין קיימין אבהן בחדוה למחמי פורקנא דבנייהו כמלקדמין - הדא הוא דכתיב **כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות**.

אמן כן יהי רצון.

ברוך ה׳ לעולם אמן ואמן. ימלוך ה׳ לעולם אמן ואמן

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)